

LITERATURE

- Abramów J., Bienias D. 2013. *Opracowanie wyników analizy archeobotanicznej makroszczątków roślinnych oraz analizy ksylogicznej drewna, z prób glebowych, pobranych w 2012 roku na stanowisku archeologicznym zlokalizowanym w Koszalinie, gm. loco, przy ul. Mickiewicza w województwie zachodniopomorskim*, manuscript from the archives of the Archaeology Department of the Koszalin Museum, file no. 1803.
- Abramów J., Bienias D., Borkowski J., Cymek L., Kuczkowski A., Rożnowski J. 2015. *Konwent cysterek w Koszalinie. Część 2. Badania archeologiczne na cmentarzysku przyklasztornym*, „Materiały Zachodniopomorskie”, t. X, 191-235.
- Alterauge A., Hofmann C. 2020. *Crypt Burials from the Cloister Church of Riesa (Germany) Changes of Funerary Customs, Body Treatment and Attitudes to Death*, „Acta Universitatis Lodzensis. Folia Archaeologica”, Vol. 35, 73-96.
- Arabas I. 1989. *Wybrane rośliny o działaniu uzależniającym w renesansowych herbarzach polskich*, in: B. Kuźnicka (red.), *Historia leków naturalnych*, t. 2. *Natura i kultura – współzależności w dziejach lekoznawstwa*, Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki, 131-139.
- Arabas I. 2006. *Apteczki domowe w polskich dworach szlacheckich: studium z dziejów kultury zdrowotnej*, Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk.
- Ariès P. 2011. *Człowiek i śmierć (L'homme devant la mort)*, przeł. E. Bąkowska, Warszawa: Wydawnictwo Aletheia.
- Arts N. 2017. *Mortuary archaeology and variation in death culture in eastern North-Brabant (The Netherlands), c. 900--1900 AD*, in: Ch. Bis-Worch, C. Theune (eds.), *Religion, cults & rituals in the medieval rural environment (= Ruralia 11)*, Leiden: Silverstone Press, 241-252.
- Åsen P. A. 2009. *Plants of possible monastic origin, growing in the past or present, at medieval monastery grounds in Norway*, in: J. P. Morel, A. M. Mercuri (eds.), *Plants and Culture: seeds of the cultural heritage of Europe*, Bari: Edipuglia, 227--238.
- Atropina, n.d., *Baza leków*, <https://www.mp.pl/pacjent/leki/subst.html?id=107> (accessed: 17.07.2020).
- Badura M. 2011. *Rośliny użytkowe w dawnym Gdańsku*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Baeten J., Deforce K., Challe S., De Vos D., Degryse P. 2014. *Holy Smoke in Medieval Funerary Rites: Chemical Fingerprints of Frankincense in Southern Belgian Incense Burners*, „PLoS One” 9(11): e113142.
- Banasiak P. 2017. *Znaleziska belemnitów z wczesnośredniowiecznego Kaldusa. Antropologia kulturowa i jej znaczenie w interpretowaniu i zastosowaniu metod badawczych w archeologii*, „Młoda Muzeologia”, t. 2, 69-75.
- Bärnthol R. 2003. *Pflanzen im Beerdigungsbrauchtum, auf Gräbern und Friedhöfen im ländlichen Franken*, „Schriften und Kataloge des Fränkischen Freilandmuseums des Bezirks Mittelfranken“, Bd. 41. A. Thurnwald (Hrsg.), *Trauer und Hoff-*

- nung: *Sterbebräuche, Totengedenken und Auferstehungsglauben in evangelischen Gemeinden*, 43-63.
- Barwicka-Makula A. 2012. *Stół królewski podczas uroczystości weselnych Zygmunta III Wazy i Anny Austriaczki w 1562 roku*, in: B. Możejko (red.), *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 173-179.
- Beldowska B., Guzowska J. 1987. *Rośliny lecznicze: opis, zbiór, zastosowanie*, Warszawa: Instytut Wydawniczy Związków Zawodowych.
- Beneš J., Čulíková V., Kosňovská J., Frolík J., Matiašek J. 2012. *New Plants at Prague Castle and Hradčany in the Early Modern Period: a History of Selected Species*, "Interdisciplinaria Archaeologica. Natural Sciences in Archaeology", vol. III/1, 103-114.
- Bensine V. 2022. *Archaeologists Have Pinpointed the Origins of Two Mysterious Sarcophagi Discovered After the Notre Dame Cathedral Fire*, <https://news.artnet.com/art-world/notre-dame-fire-sarcophagus-2228604> (accessed: 14.12.2022).
- Beranová M. 1989. *Kovové vínky pražských dívek ze 17. a první poloviny 18. století. Příspěvek k lidovému šperkařství*, „Archaeologica Pragensia. Archeologický sborník Hlavního Města Prahy”, č. 10, 269-280.
- Bernard C. 1996. *Die Bestattung des Fürsten Wilhelm Heinrich von Nassau-Saarbrücken*, <https://www.zeitensprung.de/intwil.html> (accessed: 13.07.2020).
- Biegeleisen H. 1930. *Śmierć w obrzędach, zwyczajach i wierzeniach ludu polskiego*, Warszawa: Dom Książki Polskiej, <https://www.sbc.org.pl/dlibra/show-content/publication/edition/7763?id=7763> (accessed: 18.05.2018).
- Bieńko de Peralta D., Kubiak E. 2016. *Mujeres y arte en el periodo colonial, arte moderno y tiempo presente en México, Perú y Brasil – introducción*, „Sztuka Ameryki Łacińskiej”, nr 6, 7-48.
- Bitter P. 2002. *Graven en begraven. Archeologie en geschiedenis van de Grote Kerk van Alkmaar*, Hilversum: Verloren.
- Bolesławiec, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/boleslawiec%20bazylika%20maryjna.html> (accessed: 20.05.2018).
- Bonowska M. 2004. *Przemijanie: śmierć, pogrzeb i życie pozagro-*
bowe w wyobrażeniach mieszkańców Pomorza Zachodniego na
przełomie XIX i XX wieku, Poznań: Wydawnictwo Eco.
- Botor R. 2012. *Tajemnice pszczyńskiej krypty*, „Tygodnik Echo”, 23.09.2012, <https://www.pless.pl/wiadomosci/27179-tajemnice-pszczyńskiej-krypty-pszczyna> (accessed: 15.07.2018).
- Boyle A., Boston C., Witkin A. 2005. *The archaeological experience at St. Luke's Church, Old Street, Islington*, Oxford: Oxford Archaeology.
- Borkowský I. 1975. *Svatojiřská bazilika a klášter na Pražském hradě*, Praha: Academia, 69-73.
- Bozin B., Mimica-Dukic N., Samojlik I., Jovin E. 2007. *Antimicrobial and Antioxidant Properties of Rosemary and Sage (Rosmarinus officinalis L. and Salvia officinalis L., Lamiaceae) Essential Oils*, "Journal of Agricultural and Food Chemistry", Vol. 55, Issue 14, 7879-7885.
- Brusewicz L. 1981. *Obraz, pojęcie i słowo w percepcji sztuki w Holandii XVII wieku*, in: J. Michałkova (red.), *Ars emblematica: ukryte znaczenia w malarstwie holenderskim: katalog wystawy*, Warszawa: Muzeum Narodowe.
- Bungeneers J. 1987. *Hoe werd er in de kathedraal begraven, „Scharnier”*, nr. 2, 6-7.
- Burda P. 2009. *Rośliny trujące*, in: J. Pach (red.), *Zarys toksykologii klinicznej*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 574-594.
- Buzási E. 2016. *Zur Geschichte des Porträts im Königreich Ungarn des 17. Jahrhunderts*, in: I. Halászová (Hrsg.), *Die Noblesse im Bild: Die adeligen Porträtgalerien in der Frühen Neuzeit in den Ländern der ehemaligen Habsburgermonarchie* Lausanne: Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag Der Wissenschaften, 175-200.
- Bystrzyca, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/swidnica%20bystrzyca.html> (accessed: 7.06.2018).
- Cassitti P. 2018. *Zeugen des religiösen Umbruchs. Grabbeigaben im Kloster St. Johann in Müstair*, „Mitteilungen der Deutschen Gesellschaft für Archäologie des Mittelalters und der Neuzeit“, Bd. 31. A. Diener, J. Müller, M. Untermann (Hrsg.), *Archäologie des Glaubens, Umbrüche und Konflikte*, 85-102.

- Charlier P., Poupon J., Jeannel G.-F., Favier D., Popescu S.-M., Weil R., Moulherat Ch., Huynh-Charlier I., Dorion-Peyronnet C., Lazar A.-M., Hervé Ch., Lorin de la Grandmaison G. 2013. *The embalmed heart of Richard the Lionheart (1199 A.D.): a biological and anthropological analysis*, "Scientific Reports", Vol. 3, No. 1, 1-6.
- Chołodowska E. J. 2009. *Wianki z grobów przy kościele św. Jakuba w Toruniu. Charakterystyka i symbolika (badania archeologiczne 2008 roku)*, Bachelor's thesis (unpublished), Archives of the Nicolaus Copernicus University in Toruń.
- Chrościcki J. A. 1974. *Pompa funebris: z dziejów kultury staropolskiej*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Chróstnik, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/lubin%20chrostonik.html> (accessed: 15.06.2018).
- Chwalba A. (red.). 2015. *Obyczaje w Polsce*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Cicha A. 2011. „Wieniec [...] został dla mnie upleciony”. *Pochówki w wiankach z cmentarza przy kościele św. Jakuba w Toruniu*, in: M. Rybicka (red.), *Obraz struktury społecznej w świetle źródeł archeologicznych w pradziejach i średniowieczu. Materiały z II Forum Doktorantów Archeologii*, Rzeszów: Fundacja Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego–Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, 189-197.
- Čiháková L., Omelka M., Řemounová O. 2011. *Nálezy z archeologického výzkumu hřbitova u kostela sv. Bartoloměje v Rakovníku. Příspěvek k poznání pohřební výbavy obyvatel barokního města*, „Archeologie ve středních Čechách”, č. 15, 1029-1049.
- Cirlot J. E. 2001. *Słownik symboli (Diccionario de símbolos)*, przeł. I. Kania, Kraków: Znak.
- Colleter R. (dir.). 2017. *La sépulture de Louis du Plessis († 1661) dans l'église Toussaints*, Cesson-Sévigné: Inrap Grand-Ouest.
- Colleter R., Dedouit F., Duchesne S., Mokrane F.-Z., Gendrot V., Gérard P., Dabernat H., Cruézy É., Telmon N. 2016. *Procedures and Frequencies of Embalming and Heart Extractions in Modern Period in Brittany. Contribution to the Evolution of Ritual Funerary in Europe*, "PLoS One", 11(12), e0167988.
- Corbineau R. 2014. *Pour une archéobotanique funéraire: enquêtes interdisciplinaires et analyses polliniques autour de la tombe et du corps mort (ère chrétienne, France – Italie)*. *Archéologie et Préhistoire*, Thèse de doctorat, Université du Maine.
- Corbineau R., Georges-Zimmermann P. 2015. *Le parfum de la mort. Plantes et aromates pour la préparation des corps (Moyen Âge et période moderne)*, in: A. Paravicini Bagliani (dir.), *Parfums et odeurs au Moyen Âge. Science, usage, symboles*, Firenze: Sismel. Edizioni del Galluzzo, 161-180.
- Corbineau R., Ruas M.-P., Barbier-Pain D., Fornaciari G., Dupont H., Colleter R. 2018. *Plants and aromatics for embalming in Late Middle Ages and modern period: a synthesis of written sources and archaeobotanical data (France, Italy)*, "Vegetation History and Archaeobotany", Vol. 27, No. 1, 151-164.
- Czernica, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/jelenia%20gora%20czernica.html> (accessed: 11.05.2018).
- Czikow P., Łaptiew J. 1983. *Rośliny lecznicze i bogate w witaminy*, przeł. H. Terpińska-Ostrowska, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.
- Dabralet I., Michalik J., Grupa M., Gałka B. 2022. *A Double Child Coffin from the Southern Crypt of the Holy-Trinity Church in Radzyń Podlaski (19th century)*, „Analecta Archaeologia Resoviensia”, Vol. 77, 89-100.
- Daunay M.-C., Janick J. 2008. *Iconography and History of Solanaceae: Antiquity to the 17th Century*, in: J. Janick (ed.), *Horticultural Reviews*, Hoboken: John Wiley & Sons, 1-111.
- Dąbrowska E. 1997. *Średniowieczny ceremoniał pogrzebowy wyższego duchowieństwa polskiego: studium archeologiczno-historyczne*, „Studia Źródłoznawcze”, nr 36, 9-29.
- Dąbrowska E. 2008. *Groby, relikwie i insygnia: studia z dziejów mentalności średniowiecznej*, Warszawa: Instytut Archeologii i Etnologii PAN.
- Dąsał M. 2018. *Rytuały, obrzędy, ceremonie. Antropologiczna konceptualizacja rytuału*, Kraków: Nomos.
- De Groote K., De Maeyer W., Moens J., Quintelier K., Van Clevén F., Vanden Berghe I., Vernaëve W. 2011. *Het karmelietenklooster van Aalst (prov. Oost-Vl.) (1497-1797): het gebouwenbestand, de begravingen en het fysisch-antropologische onderzoek*, „Relicta”, No. 8: 83-250.
- Deforce K., Van Hove M.-L., Willems D. 2015. *Analysis of pollen and intestinal parasite eggs from medieval graves from*

- Nivelles, Belgium: *Taphonomy of the burial ritual*, "Journal of Archaeological Science: Reports", no. 4, 596-604.
- Descoeudres G., Cueni A., Hesse Ch., Keck G. 1995. *Sterben in Schwyz: Beharrung und Wandlung im Totenbrauchtum einer ländlichen Siedlung vom Spätmittelalter bis in die Neuzeit. Geschichte – Archäologie – Anthropologie*, Basel: Schweizerischer Burgenverein.
- Diane N. 2004. *Botanische Untersuchungen in den Särgen der Schlabrendorffschen Gruft im Dom zu Brandenburg an der Havel*, „Historischer Verein Brandenburg (Havel)“, J. 14, 101-104.
- Diefenbach J., Sörries R. 1994. *Pestsarg und Ausschütttrube. Kurzer Abriss der Entwicklung des Holzsargs*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Vom Totenbaum zum Designersarg. Zur Kulturgeschichte des Sarges von der Antike bis zur Gegenwart*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 37-42.
- Dietrich A., Corbineau R. 2015. *Paysage végétal funéraire et arbres psychopompes: Etudes, sources disponibles et réalités archéologiques*, in: M. Gaultier, A. Dietrich, A. Corrochano (dir.), *Rencontre autour des paysages du cimetière médiéval et moderne*, Tours: Gaaf, 241-254.
- Dietrich A., Gallien V. 2012. *Deux cercueils d'enfants du Quimper médiéval (Finistère): travaux menant à reconstitution*, in: F. Carré, F. Henrion (dir.), *Le bois dans l'architecture et l'aménagement de la tombe: quelles approches? Actes de la table ronde d'Auxerre, 15-17 octobre 2009, Saint-Germain-en-Laye: AFAM*, 397-402.
- Dłużyna Dolna, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/zgorzelec%20dluzyna%20dolna.html> (ac-cessed: 19.06.2018).
- Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków, <https://www.facebook.com/people/Dolno%C5%9B%C4%85ski-Wojew%C3%B3dski-Konserwator-Zabytk%C3%B3w/100062972812674/> (accessed: 26.09.2023).
- Doosry Y., Lauterbach C., Pommeranz J. 2011. *Die Frucht der Verheißung: Zitrusfrüchte in Kunst und Kultur; Begleitband zur Ausstellung im Germanisches Nationalmuseum, Nürnberg, 19. Mai bis 11. September 2011*, Nürnberg: Germanisches Nationalmuseum Abt. Verlag.
- Drażkowska A. 2005. *Wyposażenie XVII- i XVIII wiecznych grobów dziecięcych zlokalizowanych w kościołach*, in: M. Opęchowski, A. Łazowski (red.), *Nekropolie, kirkuty, cmentarze*, t. 2, Szczecin: Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość, 17-39.
- Drażkowska A. 2006. *Wianki wydobyte z krypty grobowej w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Toruniu*, „Rocznik Toruński”, t. 33, 209-217.
- Drażkowska A. 2007a. *Kwiaty i wiązanki elementem wyposażenia grobowego osiemnastowiecznych pochówków na podstawie znalezisk z kościoła św. Jana i z kościoła św. Trójcy w Gdańsku*, in: G. Nawrońska (red.), *XV Sesja Pomorzoznawcza*, Elbląg: Muzeum Archeologiczno-Historyczne, 491-496.
- Drażkowska A. 2007b. „...Świat już pożegnali, nie za umarłych, ale za śpiących trzeba (ich) mieć”. *Poduszki jako element wyposażenia grobowego*, in: W. Dzieduszycki, J. Wrzesiński (red.), *Środowisko pośmiertne człowieka. Funeralia Lednickie. Spotkanie 9*, Poznań: Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, 409-416.
- Drażkowska A. 2012. *Ozdoby i nakrycia głowy na ziemiach polskich od X do końca XVIII w.*, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Drażkowska A. 2014. *Odzież i insygnia grobowe biskupów przemyskich obrządku łacińskiego*, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Drażkowska A. 2016. *Wianek grobowy*, in: M. Majewski (red.), *Badania na obszarze dawnego kościoła augustiańskiego*, vol. II, 2, Stargard: Muzeum Archeologiczno-Historyczne, 367-372.
- Drażkowska A. 2017. *Jedwabna odzież grobowa i akcesoria ubiorów. Analiza kostiumologiczna i problemy konserwatorskie*, in: K. Socha, J. Sójkowska-Socha (red.), *Staromiejski kościół farny pw. Najświętszej Maryi Panny w Kostrzynie nad Odrą. Studia archeologiczno-architektoniczne*, Kostrzyn nad Odrą: Wydawnictwo Naukowe Fundacji Archeologicznej w Zielonej Górze, 177-191.
- Drażkowska A. (red.). 2015. *Kultura funeralna elit I Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku na terenie Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Próba analizy interdyscyplinarnej*, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

- Drażkowska A. (red.). 2020. *Krypty grobowe kościoła pw. Św. Franciszka z Asyżu w Krakowie w świetle badań interdyscyplinarnych*, t. 2. *Antropologia – Archeobotanika – Mikrobiologia – Konserwacja*, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Drobnik J., Stebel A. 2014. *Medicinal mosses in pre-Linnaean bryophyte floras of central Europe. An example from the natural history of Poland*, "Journal of Ethnopharmacology", Vol. 153, No. 3, 682-685.
- Drozd A., Zajączkowska T. 2010. *Klasztor O.O. Reformatów w Łabiszynie. Historia i teraźniejszość*, „Materiały do Dziejów Kultury i Sztuki Bydgoszczy i Regionu”, z. 15, 85-94.
- Drozdová E. 2006. *Antropologický výzkum Markéty Františky, hraběnky Dietrichsteinové*, „RegioM. Sborník regionálního muzea v Mikulově”, 2006, 95-104.
- Dudziński T., Grupa M., Grupa D., Krajewska M., Majorek M., Nowak M., Nowak S., Przymorska-Sztuczka M., Wojciechowska A. 2015. *Tajemnice szczuczyńskich krypt*, t. 3, Grajewo-Toruń: Towarzystwo Przyjaciół 9 PSK-Uniwersytet Mikołaja Kopernika.
- Dudziński T., Grupa M., Nowosad W. 2017. *Tajemnice szczuczyńskich krypt*, t. 4. *Pochówki pijarów*, Grajewo-Toruń: Towarzystwo Przyjaciół 9 PSK-Uniwersytet Mikołaja Kopernika.
- Dugan H. 2011. *The Ephemeral History of Perfume: Scent and Sense in Early Modern England*, Baltimore: Johns Hopkins University Press.
- Duma P. 2015. *Śmierć nieczysta na Śląsku. Studia nad obrzędkiem pogrzebowym społeczeństwa przedindustrialnego*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii.
- Dziemmorowice*, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/walbrzych%20dziemmorowice.html> (accessed: 23.06.2018).
- Dziennik pisany z krypty*, 2019, <https://www.facebook.com/pages/category/Landmark---Historical-Place/Dziennik-pisany-z-krypty-102800557741742/> (accessed: 12.07.2020).
- Dzierżonów*, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/dzierzonow%20dzierzoniow.html> (accessed: 20.05.2018).
- Dzietrzychowice*, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/zagan%20dzietrzychowice.html> (accessed: 19.06.2018).
- Dziubkova J. 1996. *Vanitas: portret trumienny na tle sarmackich obyczajów pogrzebowych: katalog wystawy, listopad 1996 – luty 1997*, Poznań: Muzeum Narodowe.
- Escher F., Jungklaus B., Melisch C. M. 2011. *Der erste katholische Friedhof Berlins: Archäologie, Anthropologie, Geschichte*, Petersberg: Michael Imhof Verlag.
- Evans D. 2014. *The archaeology of religious houses in Hull*, in: M. Gläser, M. Schneider (Hrsg.), *Lübecker Kolloquium zur Stadtarchäologie im Hanseraum, IX. Die Klöster*, Lübeck: Schmidt-Römhild, 47-62.
- Evans M. 2007. *The Death of Kings: Royal Deaths in Medieval England*, London: Bloomsbury Academic.
- Fenwick R. S. H., Omura S. 2015. *Smoke in the eyes? Archaeological evidence for medicinal henbane fumigation at Ottoman Kaman-Kalehöyük, Kırşehir Province, Turkey*, "Antiquity". Vol. 89, No. 346, 905-921.
- Ferenc M. 2015. *Czasy nowożytnie*, in: A. Chwalba (red.), *Obyczaje w Polsce. Od średniowiecza do czasów współczesnych*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 117-214.
- Fijałkowski D., Chojnacka-Fijałkowska E. 2009. *Rośliny lecznicze na Lubelszczyźnie*, Lublin: Lubelskie Towarzystwo Naukowe-Wydawnictwo Olech.
- Fingerlin I. 1992. *Die Grafen von Sulz und ihr Begräbnis in Tien-gen am Hochrhein*, Stuttgart: Konrad Theiss Verlag.
- Firth R. 1967. *Tikopia Ritual and Belief*, Boston: Taylor & Francis.
- Fischer A. 1921. *Zwyczaje pogrzebowe ludu polskiego*, Lwów: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, <http://dlibra.umcs.lublin.pl/dlibra/doccontent?id=1110&dirids=1> (accessed: 12.07.2020).
- Fischer A., Kujawska M. 2016. *Rośliny w wierzeniach i zwyczajach ludowych: słownik Adama Fischera*, Wrocław: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze.
- Florek M. 2013. *Średniowieczne płyty nagrobne z przedstawieniami mieczy na ziemi sandomierskiej*, „Acta Militaria Mediaevalia”, t. IX, 39-61.

- Fontane T. 1959. *Wanderungen durch die Mark Brandenburg. Zweiter Teil. Das Oderland*, vol. 10, München: Nymphenburger Verlagshandlung, <http://www.zeno.org/Literatur/M/Fontane,+Theodor/Reisebilder/Wanderungen+durch+die+Mark+Brandenburg/Das+Oderland/Das+Oderbruch+und+seine+Umgebungen/Der+Schlo%C3%9Fberg+bei+Freienwalde+und+die+Uchtenhagens> (accessed: 12.07.2020).
- Forstner D. 1990. *Świat symboliki chrześcijańskiej*, przeł. W. Zakrzewska, P. Pachciarek, R. Turzyński, Warszawa: Instytut Wydawniczy Pax.
- Frenzel F., Tröller-Reimer A., Bäucker C. 1995. *Begraben, Vergessen, in neuem Glanz erstrahlend, die Restaurierung einer Totenkrone*, „Archäologie aktuell im Freistaat Sachsen“, Bd. 3, 228-230.
- Fuchs L. 2016. *Le Nouvel Herbar de 1543*, Köln: Taschen.
- Galera H., Jurkiewicz E., Sudnik-Wójcikowska B. 2013. *Kwiaty i zioła w ostatnią drogę*, in: J. Golonka, J. Żmudziński (red.), *Tajemnice Bazyliki Jasnogórskiej. Studium do dziejów*, Częstochowa: Wydawnictwo Zakonu Paulinów „Paulinianum”, 181-295.
- Gärtner T. 2009. *Heidnisch oder christlich? Über Deponierungen von Gefäßen in frühmittelalterlichen Gräbern West- und Süd-deutschland*, „Ethnographisch-Archäologische Zeitschrift“, Bd. 50, no. 1-2, 215-234.
- Geller E. 2015. *Wprowadzenie. Przewodnik po drzewie żywota: symbioza żydowskiej i europejskiej medycyny renesansowej w Rzeczypospolitej Obojga Narodów*, in: J. Dumanowski (red.), *Sejfer derech ejc ba-chajim. Przewodnik po drzewie żywota [O sposobie zachowania dobrego zdrowia w języku jidysz przez anonimowego żydowskiego doktora w Polsce, w roku 1613 drukiem ogłoszony]* (= Monumenta Poloniae Culinaris, vol. 5), Warszawa: Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego w Wilanowie, 27-90.
- Gennep A. van. 2006. *Obrzędy przejścia*, przeł. B. Biały, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy.
- Gilchrist R., Sloane B. 2005a. *Medieval Monastic Cemeteries of Britain (1050-1600): a digital resource and database of excavated samples*, https://archaeologydataservice.ac.uk/archives/view/cemeteries_ahrb_2005/downloadBySite.cfm?C-FID=17a14929-1aa3-440d-a5ca-c5ff572549dd&CFTOKEN=0 (accessed: 12.12.2018).
- Gilchrist R., Sloane B. 2005b. *Requiem: The Medieval Monastic Cemetery in Britain*, London: Museum of London Archaeology.
- Girard M. 1986. *Les restes végétaux discrets dans les sépultures. Recherche et enseignements*, „Archéologie médiévale”, No. 16, 137-146.
- Gloger Z. 1902. *Encyklopedia Staropolska Ilustrowana*, vol. III, Warszawa: Druk. P. Laskauera i S-ki.
- Gogółów, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/swidnica%20gogolow.html> (accessed: 7.06.2018).
- Gómez J. C. 2016. *Muerte barroca*, <http://www.banrepcultural.org/coleccion-de-arte-banco-de-la-republica/articulos/muerte-barroca/vidas-ejemplares> (accessed: 20.02.2019).
- Goody J. 1993. *The culture of flowers*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Gorzupia Dolna, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/zagan%20gorzupia%20dolna.html> (accessed: 19.06.2018).
- Góra, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/gora%20katolicki.html> (accessed: 15.05.2018).
- Grabowski A. 1868. *Grobby, trumny, pomniki królów polskich w podziemiach i wnętrzu Katedry krakowskiej na Wawelu*, Kraków: Drukarnia „Czasu” W. Kirchmayera.
- Griffin J. P. 2004. *Venetian treacle and the foundation of medicines regulation*, „British Journal of Clinical Pharmacology”, Vol. 58, No. 3, 317-325.
- Grodowiec, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/polkowice%20grodowiec.html> (accessed: 7.06.2018).
- Grömer K., Rudelics A. 2014. *Organische Reste (Textilien, Leder, Stroh) in den frühmittelalterlichen Gräbern aus Adnet und Untereching (Österreich)*, in: P. Höglinger (Hrsg.), *Spuren der Völkerwanderungszeit. Neue Grabfunde aus Adnet und St. Georgen-Untereching. Fundberichte aus Österreich*, Wien: Berger, 48-61.
- Grüneberg-Wehner K., Müller U., Wehner D. 2011. *Backsteine, Münzen, Totenkronen. Ein Vorbericht zu den Ausgrabungen an*

- der St. Catharinenkirche bei Krusendorf, „Jahrbuch Heimatgemeinschaft Eckernförde“, Bd. 69, 173-183.
- Grüneberg-Wehner K., Wehner D. 2012. *Ein barockes Frauengrab im Chor der St. Catharinenkirche zu Jellenbek, Lkr. Rendsburg-Eckernförde*, „Archäologie in Schleswig“, Bd. 14, 227-236.
- Grüneberg-Wehner K. 2018. *Konformität oder Widerspruch? Glaubensvorstellungen und Bestattungssitten an der St. Catharinenkirche (Kr. Rendsburg-Eckernförde) zwischen Spätmittelalter und früher Neuzeit*, „Mitteilungen der Deutschen Gesellschaft für Archäologie des Mittelalters und der Neuzeit“, Bd. 31, A. Diener, J. Müller, M. Untermann (Hrsg.), *Archäologie des Glaubens – Umbrüche und Konflikte*, 155-168.
- Grupa M. 2005. *Ubiór mieszczan i szlachty z XVI-XVIII wieku z kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Toruniu*, Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Grupa M. 2015. *Preliminary Analyses of Silk Flowers from Modern Graves in Poland*, „Archaeological Textiles Review”, Vol. 57, 47-53.
- Grupa M., Dudziński T. (red.). 2013. *Tajemnice szczuczyńskich krypt*, t. I. *Materiały z konferencji naukowej Szczuczyn – 21 IX 2013 r.*, Grajewo: Towarzystwo Przyjaciół 9 PSK.
- Grupa M., Kozłowski T. (red.). 2009. *Katedra w Kwidzynie – tajemnica krypt*, Kwidzyn: Kwidzyńskie Centrum Kultury.
- Grupa M., Kozłowski T., Jankauskas R., Grupa D., Krajewska M., Krakowska S., Majorek M., Mosiejczyk J., Nowak M., Nowak S., Przymorska-Sztuczka M., Wojciechowska A. 2015a. *Tajemnice krypty w kaplicy św. Anny*, Gniew: Stowarzyszenie Centrum Aktywnych Gniew.
- Grupa M., Kozłowski T., Krajewska M., Grupa D., Janowska N., Jarzęcki K., Kurzawa D., Mucha N., Nowak M., Nowak S., Przymorska-Sztuczka M., Słomczewska M., Wojciechowska A., Majorek M. 2015b. *Historia kościoła św. Oswalda w Płonkowie*, t. I, Płonkovo: Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Maksymiliana Marii Kolbego i Św. Benedykta, Jana, Mateusza, Izaaka i Krystyna, Pierwszych Męczenników Polskich.
- Grupa M., Krajewska M., Grupa D., Nowak S. 2014. *Tajemnice szczuczyńskich krypt*, t. II, Grajewo-Toruń: Towarzystwo Przyjaciół 9 PSK-Uniwersytet Mikołaja Kopernika.
- Grupa M., Nowak M. 2017. *Wianki jako element wyposażenia grobowego*, „Acta Universitatis Nicolai Copernici. Archeologia”, t. XXXV, 159-172.
- Grupa M., Wojciechowska A., Dudziński T. 2013. *W czym do trumny – żupany, kontusze, dezabilki i inne ubiory pochowanych w Szczuczyńskich kryptach* (cz. 1), in: M. Grupa, T. Dudziński (red.), *Tajemnice szczuczyńskich krypt*, t. I. *Materiały z konferencji naukowej Szczuczyn – 21 IX 2013 r.*, Grajewo: Towarzystwo Przyjaciół 9 PSK.
- Grzyb A. 2011. *Przedmioty znalezione na cmentarzu przy kościele św. Jakuba w Toruniu*, „Rocznik Toruński”, t. 38, 157-168.
- Guszpit P., Mruczek R., Wojcieszak J., Wójcik M. 2010. *Pierwszy wrocławski cmentarz protestancki przy kościele imienia Salwatora – wstępne wyniki badań*, in: B. Czechowicz (red.), *Śródmiejska katedra. Kościół św. Marii Magdaleny w dziejach i kulturze Wrocławia*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Atut, 629-636.
- Haaster H. van, Vermeeren C. 1999. *Archeobotanisch onderzoek naar de balseming van de Bredase Nassau's*, „BIAXiaal Onderzoeks- en Adviesbureau voor Biologische Archeologie en Landschapsreconstructie”, No. 74, 1-19.
- Hadjouis D., Corbineau R. 2008. *Analyses d'une momie d'un protestant anglais mort en 1636 (Saint-Maurice, Val-de-Marne)*, in: B. Bizot, M. Signoli (dir.), *Rencontre autour des sépultures habillées. Actes des journées d'études organisées par le Groupement d'Anthropologie et d'Archéologie funéraire et le SRA PACA. Carry-le-Rouet (Bouches-du-Rhône) 13-14 décembre 2008*, Reugny: Gaafp, 127-135.
- Hadjouis D., Corbineau R., Ruas M.-P., Verdin P. 2009. *Techniques d'embaumements sur un corps d'un noble anglais mort de la peste (Saint-Maurice, Val-de-Marne)*, in: Ph. Charlier (éd.), *3ème Colloque International de Pathographie, May 2009*, Bourges: De Bocard, 31-62.
- Hägg I. 1997. *Grabtextilien und christliche Symbolik am Beispiel der Funde unter dem Schleswiger Rathausmarkt*, „Ausgrabungen in Schleswig“, Bd. 12: 85-146.
- Hansson A.-M. 2003. *Bilaga 3: Botanisk analys 2003*, in: A. Bergman, *Klara kyrka – gravkorslänga 103, Stockholms stad, Norrmalm, RAÄ 103. Arkeologisk undersökning 2001 (= Arkeologisk rapport 9)*, Stockholm: Stockholms stadsmuseum, Kulturmiljöavdelningen, 72-80.

- Hansson A.-M. 2005. *Fossil plant remains from two Early Medieval burial mounds in east-central Sweden*, "Journal of Nordic Archaeological Science", Vol. 15, 39-56.
- Härke H. 1981. *Eine vergoldete Totenkrone vom Neusser Freit-hof*, „Neusser Jahrbuch“, J. 1981, 22-27.
- Harvey J. 1981. *Mediaeval Gardens*, London: Batsford.
- Hellmund M. 2006. *Sarghölzer, Buchsbaum und Zweizeilgerste – Pflanzenfunde aus neuzeitlichen Gräbern in Thaldorf, Ldkr. Mansfelder Land*, „Archäologie in Sachsen-Anhalt. Neue Folge“, H. 4/1, 262-268.
- Henkel A., Schöne A. (Hrsg.). 1996. *Emblemata: Handbuch zur Sinnbildkunst des XVI. und XVII. Jahrhunderts*, Stuttgart-Weimar: J.B. Metzler.
- Hildegarda z Bingen. 2014. *Physica. Uzdrawiające dzieło stworzenia. Naturalna siła oddziaływania rzeczy (Heilsame Schöpfung - Die natürliche Wirkkraft der Dinge: Physica)*, przeł. E. Panek, Legnica: Polskie Centrum św. Hildegardy.
- Hille-Priebe N. n.d. *Besonderheit: Warum dieser Gütersloher Zitronen mit ins Grab bekommt*, Kreis Gütersloh, https://www.nw.de/lokal/kreis_guetersloh/guetersloh/22397587_Besonderheit-Warum-dieser-Guetersloher-Zitronen-mit-ins-Grab-bekommt.html (accessed: 7.07.2020).
- Hotz G., Lecoq C., Büri L., Mischke J., Böni T., Seiler R., Rühli F. 2011. *Die Dame aus der Barfüsserkirche Basel. Paläopathologische Untersuchungen der weiblichen Mumie aus der Barfüsserkirche unter Berücksichtigung der historischen Quellen*, in: W. Neumann (Hrsg.) *Geschichte und Tradition der Mumifizierung in Europa*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof und Denkmal, 121-135.
- Hryszko H. 2010. *Nowe informacje o szacie grobowej króla Kazimierza Jagiellończyka*, in: *Amicissima Studia Magdalenae Piwocka oblata*, Kraków: staraniem przyjaciół Magdaleny Piwockiej, 61-71.
- Hryszko H. 2013. *Wokół trumien, roślin, ubiorów*, in: J. Golonka, J. Żmudziński (red.), *Tajemnice Bazyliki Jasnogórskiej. Studium do dziejów*, Częstochowa: Paulinianum, 157-180.
- Iwiny, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/boleslawiec%20iwiny.html> (accessed: 20.05.2018).
- Jagiello-Kończak M., Brzezowski W. 2014. *Ogrody na Śląsku: od średniowiecza do XVII w.*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej.
- Jakubów, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/polkowice%20jakubow.html> (accessed: 7.06.2018).
- Jänicke R. 1999. *Totenkronen vom Friedhof an der Marienkirche in Neubrandenburg*, „Archäologische Berichte aus Mecklenburg-Vorpommern“, Bd. 6, 148-156.
- Jankovská V. 2011. *The Middle Ages in pollen-analytical research on the territory of the Czech Republic*, "Bulletin of Geography. Physical Geography Series", No. 4, 47-70.
- Jarosińska M. 2019. *Różnorodność taksonomiczna i znaczenie roślin w kulturze funeralnej na przykładzie nowożytnych pochówków kryptowych z Byszewa*, III Konferencja Doktorantów Nauk Przyrodniczych, Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego (conference presentation), Gdańsk.
- Jarosińska M., Nowak S., Noryśkiewicz A. M., Badura M. 2019. *Plant Identification and Significance in Funeral Traditions Exemplified by Pillow Filling from a Child Crypt Burial in Byszewo (18th/19th centuries)*, „Analecta Archaeologica Ressorvienia”, Vol. 14, 187-197.
- Jawor, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/jawor%20marcina.html> (accessed: 15.05.2018).
- Jelenia Góra, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/jelenia%20gora%20erazm.html> (accessed: 11.05.2018).
- Jerzmanice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/zlotoryja%20jerzmanice.html> (accessed: 19.06.2018).
- Jonsson K. 2007. *Burial Rods and Charcoal Graves: New Light on Old Burial Practices*, "Viking and Medieval Scandinavia", Vol. 3, 43-73.
- Jonsson K. 2009. *Dangerous Death and Dangerous Dead: Examples from Scandinavian burial practices from the Middle Ages to the Early Modern Period*, in: I.-M. Back Danielsson, I. Gustin, A. Larsson, N. Myrberg, S. Thedéen (eds.), *Döda personers sällskap: Gravmaterialens identiteter och kulturella uttryck [On the threshold: Burial Archaeology in the Twenty-first Century]*, Stockholm: [np], 173-186.

- Jungklaus B. 2005. *Die mumifizierten Toten in der Schlabrendorffschen Gruft, Dom zu Brandenburg (Havel) – Ergebnisse der anthropologischen Untersuchung*, „Historischer Verein Brandenburg (Havel)“, J. 14, 105-109.
- Jungklaus B., Vick D. 2012. *Mumienfunde in neuzeitlichen Grüften in Berlin, Brandenburg und Niedersachsen*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Geschichte und Tradition der Mumifizierung in Europa. Beiträge zu einer Tagung im Museum für Sepulkralkultur*, Bd. 18, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof und Denkmal, 65-78.
- Kallio-Seppä T., Tranberg A. 2020. *The Materiality of Odors: Experiencing Church Burials and the Urban Environment in Early Modern Northern Sweden*, „Historical Archaeology“, Vol. 55, Issue 1, 1-17.
- Kamienna Góra, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/kamienna%20gora%20cmentarz.html> (accessed: 11.05.2018).
- Kapeluś H. 1989. *Miejsce i rola roślin leczniczych w polskim folklorze*, in: B. Kuźnicka (red.), *Historia leków naturalnych*, t. 2. *Natura i kultura – współzależności w dziejach lekownictwa*, Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki, 53-68.
- Karg S. 2001. *Blomster til de dode. Urter og blomster fra 14 renaissance-, barok- og rokokobegravelser i Helsingør Domkirke*, in: L. Hvass, T. Bill-Jessen, L. B. Madsen (red.), *Skt. Olai Kirke. Restaureringen af Helsingør Domkirke 2000-2001 og undersøgelse af de borgerlige begravelse*, Helsingør: Helsingør Kommunes Museer, 133-142.
- Karg S. 2012/2013. *Auf Hopfen gebettet – Pflanzliche Grabbeigaben in Bestattungen des 17. und 18. Jahrhunderts im Dom zu Helsingør, Nordseeland (Dänemark)*, „Offa. Berichte und Mitteilungen zur Urgeschichte, Frühgeschichte und Mittelalterarchäologie“, Bd. 69/70, 403-410.
- Karg S., Hansen U. L., Walldén A. M., Glastrup J., Pedersen H. Æ., Nielsen F. O. S. 2014. *Vegetal grave goods in a female burial on Bornholm (Denmark) from the Late Roman Iron Age period interpreted in a comparative European perspective*, „Danish Journal of Archaeology“, Vol. 3, No. 1, 52-60.
- Karpowicz M. 1988. *Przemiany mentalności na przykładzie nagrobków polskich XVIII wieku*, „Przegląd Historyczny“, t. 79, z. 3, 457-474.
- Kawałko M. J. 1986. *Historie ziołowe*, Lublin: Krajowa Agencja Wydawnicza.
- Kielcyn, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/dzierzoniow%20kielczyn.html> (accessed: 20.05.2018).
- King James Bible, King James Bible online, <https://www.king-jamesbibleonline.org/1611-Bible/> (accessed: 15.03.2020).
- Kizik E. 1998. *Śmierć w mieście hanzeatyckim w XVI-XVIII wieku: studium z nowożytnej kultury funeralnej*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Kizik E. 2001. *Wesele, kilka chrztów i pogrzebów: uroczystości rodzinne w mieście hanzeatyckim od XVI do XVIII wieku*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego–Officina Ferberiana.
- Klamm M., Schulz C. 2012. *Die Identifizierung einer Bestattung des 17. Jhs. aus dem Zeitzer Dom, Zeitz, Burgenlandkreis*, in: H. J. Beier, S. Ostritz, M. Küßner, D. Schäfer, V. Schimpf, K. Wagner, A. Zimmermann (Hrsg.), *Finden und Verstehen. Festschrift für Thomas Weber zum sechzigsten Geburtstag*, Langenweißbach: Beier & Beran, 415-434.
- Klonder A. 1983. *Browarnictwo w Prusach Królewskich (2 połowa XVI-XVII w.)*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Knaap J. P. H. van der. 2005. *Een kopergravure voor pater Tynas*, „Kwartaalblad van de Vereniging Oud Hoorn“, Vol. 2, 62-63.
- Knöll S. 2009. „Hochzeit im Himmel“: Sinnstiftung und Trost beim Tod von Kindern und Jugendlichen in der Frühen Neuzeit, „Historical Social Research“, Vol. 34, No. 4, 247-258.
- Kobielus S. 2006. *Florarium christianum. Symbolika roślin – chrześcijańska starożytność i średniowiecze*, Kraków: „Tyniec” Wydawnictwo Benedyktynów.
- Kochman A. K. 2012. *Pochówek Antoniny z Garczyńskich Skórzewskiej z kościoła św. Mikołaja w Łabiszynie (woj. kujawsko-pomorskie) na tle nowożytnych zwyczajów pogrzebowych*, Bachelor's thesis (unpublished), Archives of the Nicolaus Copernicus University in Toruń.
- Kováčik P., Havlíková P., Dofková A. 2017. *Devocionálne z Nového hřbitova v Opavě* (conference presentation).

- Kozuchów, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/nowa%20sol%20kozuchow%20lapidarium.html> (accessed: 19.06.2018).
- Köhler P. 2017. *Rośliny sepulkralne w ankiecie Józefa Rostańskiego (1850-1928) z 1883 r.*, „Etnobiologia Polska”, nr 7, 41-47.
- Kolaska K., Michalik J., Grupa M. 2020. *Rich or Modest – Analysis and Reconstruction of the Appearance of a Child's Coffin from 1779 from Church of St. Nicholas in Gniew (Pomerania Province, Poland)*, „Acta Universitas Lodzensis. Folia Archaeologica”, nr 35, 57-71.
- Koltai A. 2002. *Batthyány Ádám és könyvtára*, Budapest-Szeged: Országos Széchényi Könyvtár.
- Korczak L. 2015. *Wiek średni*, in: A. Chwalba (red.), *Obyczaje w Polsce. Od średniowiecza do czasów współczesnych*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 23-112.
- Koslofsky C. 2000. *The Reformation of the Dead: Death and Ritual in Early Modern Germany, c. 1450-1700*, London-New York: Springer.
- Kościelak S. *Spizarnia biskupa – spizarnia zakonnika. Spożywcze gusta duchownych z okolic Gdańska na przełomie XVII i XVIII wieku*, in: B. Możejko (red.), *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 252-264.
- Kotzur H.-J. 1992. *Die Entdeckung einer barocken Gruft*, „*Öppenheimer Hefte*”, H. 5, 24-38.
- Kowzan J. 2010. *Jan Jonston. Między dawną a nową historią naturalną*, in: J. Sokolski (red.), *Człowiek wobec natury – humanizm wobec nauk przyrodniczych*, Warszawa: Wydawnictwo Neriton, 129-146.
- Kozieł S. 1978. *Badania archeologiczne w kaplicy Świętokrzyskiej w latach 1972-1973*, „*Studia do Dziejów Wawelu*”, t. 4, 441-459.
- Kozłowski R. 1978. *Badanie i konserwacja przedmiotów z grobu Kazimierza Jagiellończyka*, „*Studia do Dziejów Wawelu*”, t. 4, 460-506.
- Krebs D. 2002. *Die Beigesetzten der Grufgewölbe in der Parochialkirche im historischen Kontext*, „*Mitteilungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte*”, no. 23, 41-52.
- Krebs D. 2005. *Historische Untersuchungen zu den Beigesetzten in Schlabrendorffschen Grufgewölbe des Doms zu Brandenburg a.d.H.*, „*Historischer Verein Brandenburg (Havel)*”, J. 14, 81-87.
- Kryst Ł. 2013. *Analiza anatomo-antropologiczna szkieletów ludzkich z krypt Sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Jasnogórskiej, Częstochowa, woj. śląskie*, in: J. Golonka, J. Żmudziński (red.), *Tajemnice Bazyliki Jasnogórskiej. Studium do dziejów*, Częstochowa: Paulinianum, 137-156.
- Krzemińska-Szołtysek S. 2017. *Wielmożni panowie i czcigodne panie. Renesansowe nagrobki figuralne na Górnym Śląsku*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Atut.
- Krześniak L. M. 1986. *Apteczka ziołowa*, Warszawa: Sport i Turystyka.
- Księginice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/wroclaw%20ksieginice%20male.html> (accessed: 23.06.2018).
- Kucia N. 2011. *Wpływ oryginalnej symboliki polichromowanej rzeźby drewnianej Chrystus Ukrzyżowany na Palmie z kościoła oo. Dominikanów w Lublinie na kreację estetyczną procesu konserwatorskiego*, „*Wiadomości Konserwatorskie*”, nr 29, 97-105.
- Kügler M. 2003. *Leichenpredigten als Quelle für Grabbeigaben im protestantischen Begräbniswesen der Neuzeit*, „*Archäologische Informationen*”, Bd. 26, no. 2, 437-445.
- Kühtreiber K., Fetting B., Heiss A. G. 2014. „... der Leichenhof unter den Fenstern der Propsteiherrschaft ...“. *Der frühneuzeitliche Friedhof auf dem Propsteiberg in Zwettl*, „*Beiträge zur Mittelalterarchäologie in Österreich*”, Bd. 30, 111-175.
- Kulpa S., Furmanek M., Głąb H., Grupa M., Kuzio-Podrucki A., Podgórski A., Sady A., *Badania sarkofagów nr 1 i 2 z krypty rodu Hochbergów w kościele pw. św. Mikołaja w Świebodzicach* in: M. Cendrowska, M. Kopec, M. Mackiewicz, M. Masojć (red.), *XXI Śląskie Sympozjum Archeologiczne. Śląsk i ziemie ościennie w pradziejach, średniowieczu i czasach nowożytnych*, Wrocław: Instytut Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego Fundacja Archeolodzy.org, 136-137.

- Kurasinski T., Skóra K., Gayduchlik V. 2018. *A grain against a vampire? Some remarks on so-called anti-vampire practices in the light of archaeological and folkloristic-ethnographic data*, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 70, 173-202.
- Kuriso M. 2013. *Ars moriendi – suremise kunst/ Ars moriendi – the Art of Dying. Exhibition catalogue*, Tallinn: Niguliste Museum.
- Kürzinger B. 2017. *Frühneuzeitlicher Bestattungsritus in Regensburg*, „Verhandlungen des Historischen Vereins für Oberpfalz und Regensburg“, Bd. 157, 77-95.
- Kuźnicka B., Dziak M. 1984. *Ziola i ich zastosowanie*, wyd. 3, Warszawa: Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich.
- Labudda A. 1983. *Liturgia pogrzebu w Polsce do wydania Rytułu Piotrkowskiego (1631). Studium historyczno-liturgiczne*, Warszawa: Akademia Teologii Katolickiej.
- Lack K. 2005. *Dyer on the Road to Saint James: An Identity for 'The Worcester Pilgrim'?*, „Midland History”, Vol. 30, No. 1, 112-118.
- Lagerås P. 2016a. *A fragrant grave – revealing the mummified remains of a 17th-century bishop*, „World Archaeology”, Vol. 76, 12-13, <http://www.world-archaeology.com/features/a-fragrant-grave-revealing-the-mummified-remains-of-a-17th-century-bishop.htm> (accessed: 20.03.2019).
- Lagerås P. 2016b. *Från trädgård till grav: växterna i biskop Peder Winstrups kista*, „Särtryck ur Ale”, nr. 4, 15-28.
- Lauffer O. 1916. *Der volkstümliche Gebrauch von Totenkronen in Deutschland*, „Zeitschrift des Vereins für Volkskunde”, Bd. 26, 225-246.
- Le corps d'une noble dame du XVIIe siècle retrouvé en France*, RT en Français, <https://francais.rt.com/france/2898-corps-france-archeologie-siecle> (accessed: 15.07.2020).
- Leisner B. 2009. *Grabmale für Kinder, Grabkultur in Deutschland*, in: G. Eppler (Hrsg.), *Grabkultur in Deutschland. Geschichte der Grabmäler*, Berlin: Dietrich Reimer Verlag, 311-334.
- Leonische Waren. 2005. *Das grosse Kunstlexikon von P.W. Hartmann*, http://www.beyars.com/kunstlexikon/lexikon_5447.html (accessed: 14.07.2020).
- Lewis J. C., Alderton G., Carson J. F., Reynolds D. M., Maclay W. D. 1949. *Lupulon and humulon – antibiotic constituents of hops*, „The Journal of Clinical Investigation”, Vol. 28, No. 5, 916-919, <http://www.jci.org/articles/view/102178/scanned-page/916> (accessed: 20.03.2016).
- Linnebach A. 1994. *Übersarg aus Holz von der Barock- bis zur Biedermeier aus der Grablege der Familie von Stockhausen in der evangelischen Kirche zu Trendelburg*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Vom Totenbaum zum Designersarg. Zur Kulturgeschichte des Sarges von der Antike bis zur Gegenwart*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft. Friedhof u. Denkmal, 38-42.
- Lipkin S., Vajanto K., Kallio-Seppä T., Kuokkanen T., Niinimäki S., Väre T., Bommel M. 2015. *Funeral dress and textiles in 17th and 19th century burials in Ostrobothnia, Finland*, in: K. Grömer, F. Pritchard (eds.), *Aspects of the Design, Production and Use of Textiles and Clothing from the Bronze Age to the Early Modern Era. NESAT XII. The North European Symposium of Archaeological Textiles 21st – 24th May 2014 in Hallstatt, Austria*, Budapest: Archaeolingua, 209-221.
- Lippok J. 2007. *„Bei den Toten unten...“: Ergebnisse einer archäologischen Annäherung*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Totenhochzeit mit Kranz und Krone. Zur Symbolik im Brauchtum des Ledigenbegräbnisses*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 253-276.
- Lippok J. 2009. *Corona Funebris. Neuzeitliche Totenkronen als Gegenstand der archäologischen Forschung*, Langenweißbach: Beier & Beran.
- Lippok J. 2011. *Corona Funebris. Zur Problematik neuzeitlicher Totenkronen aus archäologischer Sicht*, „Mitteilungen der Deutschen Gesellschaft für Archäologie des Mittelalters und der Neuzeit”, Bd. 23, A. Diener, R. Röber, M. Untermann (Hrsg.), *Religiosität in Mittelalter und Neuzeit*, 113-124.
- Lippok J. 2015. *Totenkronen in Berlin und Brandenburg aus archäologischer Sicht*, „Acta praehistorica et archaeologica”, Bd. 47, 81-88.
- Lippok J. 2017. *Archäologie, Volkskunde und die Sepulkralkultur der Neuzeit: eine praxissoziologische Perspektive*, „Forum Kritische Archäologie”, Bd. 6, 73-101.
- Lippok J., Melisch C. M. 2012. *Gründung der Arbeitsgemeinschaft für Sepulkralkultur der Neuzeit (Ar.Se.N.)*, in: M. Wemhoff (Hrsg.), *Von den letzten Dingen, Tod und Begräbnis in der*

- Mark Brandenburg 1500-1800, Eine Ausstellung der Arbeitsgemeinschaft Sepulkralkultur der Neuzeit, Neues Museum, 12. Januar bis 15. April 2012*, Berlin: Staatliche Museum zu Berlin-Preußische Kulturbitz.
- Litten J. 1991. *The English Way of Death: The Common Funeral Since 1450*, London: Hale.
- Lityńska-Zajac M., Wasylkowa K. 2005. *Przewodnik do badań archeobotanicznych*, Poznań: Sorus.
- Lodwick L. A. 2017. *Evergreen Plants in Roman Britain and Beyond: Movement, Meaning and Materiality*, "Britannia", Vol. 48, 135-173.
- Lurker M. 2011. *Przesłanie symboli w mitach, kulturach i religiach (Die Botschaft der Symbole in Mythen, Kulturen und Religionen)*, przeł. R. Wojnakowski, Warszawa: Wydawnictwo Aletheia.
- Ławaszowa, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/boleslawiec%20lawaszowa.html> (accessed: 20.05.2018).
- Łuczaj Ł. 2012. *A relic of medieval folklore: Corpus Christi Octave herbal wreaths in Poland and their relationship with the local pharmacopoeia*, "Journal of Ethnopharmacology", no. 142, 228-240.
- Łuczaj Ł. 2013. *Dzika kuchnia*, Warszawa: Nasza Księgarnia.
- Maat G. 2013. *Bijzetting en balseming van de eerste Nassau's in de Lage Landen*, in: K. Goudriaan, P. Bitter, V. Bonenkampová (red.), *Graven spreken. Perspectieven op grafcultuur in de middeleeuwse en vroegmoderne Nederlanden*, Hilversum: Verloren, 53-62.
- Maat G. J. R., Eynde G. van den, Mastwijk R. W. 1997. *De eerste Nassaus in Nederland: identificatie van en paleopathologische bevindingen bij de voorouders van Willem van Oranje, begraven in de Grote of Onze Lieve Vrouwe Kerk te Breda*, "Ned Tijdschrift Geneeskunde", no. 141, 2501-2513, <https://www.ntvg.nl/artikelen/de-eerste-nassaus-nederland-identificatie-van-en-paleopathologische-bevindingen-bij-de-volledig> (accessed: 12.10.2018).
- Mahoney-Swales D., O'Neill R., Willmott H. 2011. *The Hidden Material Culture of Death: Coffins and Grave Goods in Late 18th- and Early 19th-Century Sheffield*, in: C. King, D. Sayer (eds.), *The Archaeology of Post-Medieval Religion. Society for Post-Medieval Archaeology Monograph Series*, Woodbridge: Boydell & Brewer, 215-231.
- Majorek M. 2013. *Malowane czy obijane – oznaka mody czy potrzeby na podstawie trumien z krypt kościoła w Szczuczynie*, in: M. Grupa, T. Dudziński (red.), *Tajemnice szczuczzyńskich krypt*, t. I. *Materiały z konferencji naukowej Szczuczyn 21 IX 2013*, Grajewo: Towarzystwo Przyjaciół 9 PSK, 21-30.
- Malaguzzi S. 2009. *Wokół stołu. Leksykon. Historia, sztuka, ikonografia*, przeł. E. Morka, Warszawa: Arkady.
- Malliaris M. 2010. *Kloster, Schloss und Domstift. Grabungen unter dem Schlossplatz in Berlin-Mitte*, "Archäologie in Berlin und Brandenburg", J. 2008, 79-82.
- Malliaris M. 2015. *Ausgrabungen am Schlossplatz in Berlin-Mitte und die Wiederentdeckung der „Burgdorffschen Gruft“*, "Acta Praehistorica et Archaeologica", Bd. 47, 141-154.
- Mann J. 1996. *Zbrodnia, magia, medycyna*, przeł. M. Trojański, Toruń: Wydawnictwo Zapolex-Media.
- Marczewska M. 2002. *Drzewa w języku i w kulturze*, Kielce: Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej.
- Marguerie D. 1992. *L'Embaumement du corps découvert dans un cercueil en plomb au Vieux-Château de Laval*, in: *A la rencontre d'Anne d'Alègre, dame de Laval (v. 1565-1619). Anne d'Alègre et son temps. Exploitation scientifique d'une découverte*, Laval: Société d'Archéologie et d'Histoire de la Mayenne, 93-97.
- Mant A. K. 1987. *Knowledge acquired from post-War exhumations*, in: A. Boddington, A. N. Garland, R. C. Janaway (eds.), *Death, Decay, and Reconstruction: Approaches to Archaeology and Forensic Science*, Manchester: Manchester University Press, 65-80.
- Marinval P. 1993. *Étude carpologique d'offrandes alimentaires végétales dans les sépultures gallo-romaines: réflexions préliminaires. [Palaeoethnobotanical study of food plant offerings in the gallo-roman burials: preliminary considerations]*, "Supplément à la Revue archéologique du centre de la France", no. 6, 45-65.
- Mastów, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/trzebnica%20maslow.html> (accessed: 23.06.2018).
- Mechler E., Czarnetzki A. 1993. *Blumen als Grabbeigabe. Ein Zeugnis zum Zeitpunkt der Aufbahrung und Bestattung*, "Fundberichte Baden-Württemberg", Bd. 18: 485-489.

- Michalik J. 2023. *Wióry z trumien jako element nowożytnego obrządku pogrzebowego na przykładzie pochówków trumien-nych z krypt kościoła w Szczuczynie, Badania krypt kościołów i cmentarzysk jako podstawa źródłowa rozważań na temat społeczności i kultury epoki nowożytnej. Ujęcie interdyscyplinarne* (conference presentation), Toruń, <https://www.archeologia.uw.edu.pl/badania-krypt-kosciolow-i-cmentarzysk-jako-podstawa-zrodlowa-rozwozan-na-temat-spolesznosci-i-kultury-epoki-nowozytnej-ujecie-interdyscyplinarne/> (accessed: 18.11.2023).
- Michniewska M. 2014. *Rośliny w małopolskim gotyckim malarstwie tablicowym 1420-1540*, Kraków: Towarzystwo Naukowe Societas Vistulana.
- Mierzyce, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/jawor%20mierzyce.html> (accessed: 11.05.2018).
- Młodkowska-Przepiórkowska I., Przepiórkowski Z. 2013. *Wyniki prac archeologicznych przeprowadzonych w bazylice jasno-górskiej w 2009 roku*, in: J. Golonka, J. Żmudziński (red.), *Tajemnice Bazyliki Jasnogórskiej. Studium do dziejów*, Częstochowa: Paulinianum, 33-69.
- Moltsen A. 2000. *Planterester fra to kister fra Prinsessegade på Christianshavn (KBM 2122)*, København: Nationalmuseet.
- Morel M.-F. 2004. *La mort d'un bébé au fil de l'histoire*, „Spirale”, no. 31, 15-34.
- Morris R. 2003. *The “Innocent and Touching Custom” of Maidens’ Garlands: A Field Report*, „Folklore”, Vol. 114, No. 3, 355-387.
- Mossakowski S. 2007. *Kaplica Zygmuntowska: (1515-1533): problematyka artystyczna i ideowa: mauzoleum króla Zygmunta I*, Warszawa: Liber Pro Arte.
- Mueller-Bieniek A. 2012. *Rośliny w życiu codziennym mieszkańców średniowiecznego Krakowa*, Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk.
- Müller S. 2007. *Denkmäler der Liebe: Zeugnisse des Totenkronenbrauchs in der Mark Brandenburg*, Berlin: Berlin Story Verlag.
- Mystery of Anglo-Saxon teen buried in bed with gold cross*. 2012. University of Cambridge, <https://www.cam.ac.uk/research/news/mystery-of-anglo-saxon-teen-buried-in-bed-with-gold-cross> (accessed: 13.07.2020).
- Mytum H., Burgess L. (eds.). 2018. *Death Across Oceans: Archaeology of Coffins and Vaults in Britain, America, and Australia*, Washington: Smithsonian Institute Scholarly Press.
- Neumann W. (Hrsg.). 1994. *Vom Totenbaum zum Designersarg. Zur Kulturgeschichte des Sarges von der Antike bis zur Gegenwart*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal.
- Neumann W. (Hrsg.). 2007. *Totenhochzeit mit Kranz und Krone. Zur Symbolik im Brauchtum des Ledigenbegräbnisses*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal.
- Neurath-Sippel U. 2007. *Totenhochzeit mit Kranz und Krone. Ein forschungsgeschichtlicher Überblick*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Totenhochzeit mit Kranz und Krone. Zur Symbolik im Brauchtum des Ledigenbegräbnisses*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 11-19.
- Neurath-Sippel U. 2011. *Zitrusfrüchte im Totenbrauchtum*, in: Y. Doosry, J. Pommeranz, Ch. Lauterbach (Hrsg.), *Die Frucht der Verheißung. Zitrusfrüchte in Kunst und Kultur*, Nürnberg: Germanisches Nationalmuseum Abt. Verlag, 121-131.
- Niedźwiadek R. 2017. *Od cmentarza rządowego do krypt – przestrzeń sepulkralna Lublina w późnym średniowieczu i okresie nowożytnym w świetle badań archeologicznych*, Doctoral dissertation, Digital Archives of University of Rzeszów, <https://repozytorium.ur.edu.pl/handle/item/3520> (accessed: 25.10.2019).
- Niwnice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/lwowek%20niwnice.html> (accessed: 15.06.2018).
- Noryskiewicz A. 2020. *Badania palinologiczne na przykładzie czterech wybranych pochówków*, in: A. Dążkowska (red.). 2020. *Krypty grobowe kościoła pw. Św. Franciszka z Asyżu w Krakowie w świetle badań interdyscyplinarnych*, t. 2. *Antropologia – Archeobotanika – Mikrobiologia – Konserwacja* Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 131-143.
- Noryskiewicz A., Badura M., Sulkowska-Tuszyńska G., Michalik J. 2022. *Znaczenie roślin w kulturze funeralnej w świetle badań archeobotanicznych pochówków z kościoła św. Jakuba Apostoła w Toruniu*, in: A. Szczepkowski, M. Sulkowska, K. Marciszewska (red.), *Amor plantarum nos unit. Łączy nas umiłowanie roślin: LIX Zjazd w Stulecie Polskiego Towarzystwa Botanicznego*, Warszawa, 26 czerwca - 3 lipca 2022: streszczenia

- referatów i plakatów, Warszawa: Polskie Towarzystwo Botaniczne, 293-294.
- Nowa Ruda, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/klodzko%20nowa%20ruda.html> (accessed: 15.06.2018).
- Nowak M. 2013-2014. *Grave wreaths in archaeological research*, „Archaeologia Polona”, nr 51-52, 207-218.
- Nowakowska A. 2001. *Róża w języku i kulturze*, „Acta Universitatis Wratislaviensis”, no. 2282, „Język a Kultura”, t. 16, 17-25.
- Nowiński M. 1980. *Dzieje upraw i roślin leczniczych*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.
- Nowiński M. 1983. *Dzieje upraw i roślin leczniczych*, wyd. II, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.
- Nyberg J. 2010. *A Peaceful Sleep and Heavenly Celebration for the Pure and Innocent. The Sensory Experience of Death During the Long Eighteenth Century*, in: F. Fahlander, A. Kjellström (eds.), *Making Sense of Things. Archaeologies of Sensory Perception*, Stockholm: Department of Archaeology and Classical Studies, 15-33.
- Nyberg J. 2013. *Ob himmels gyllne pracht. Familjen Brahe och stormaktstidens adliga begravningar*, in: R. Gullbrandsson (red.), *Grevars och bönders tempel: en bok om Brahekyrkan på Visingsö*, Jönköping: Jönköpings läns museum, 257-275.
- Okarmus I. 2013. *Kamień pod głową*, „Gość Krakowski”, 11/2013, <https://www.gosc.pl/doc/1482913.Kamien-pod-glowa/2> (accessed: 18.11.2023).
- Oleśnica, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/olesnica%20olesnica.html> (accessed: 13.06.2018).
- Oława, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/olawa%20sanktuarium.html> (accessed: 13.06.2018).
- Omelka M., Řemounová O. 2008. *Soubor korálků ze zaniklého hřbitova při kostelu sv. Jana v Oboře (Praha-Malá Strana)*, „Archeologie ve středních Čechách”, č. 12, 887-961.
- Oosterwijk S. 2000. *Chrysome, shrouds and infants on English tomb monuments: a question of terminology?*, „Journal of the Church Monuments Society”, no. 15, 44-64.
- Østergård E. 1988. *Katalog*, in: A. Kruse, Johanssen B.B., Paludan Ch., Warburg L., Østergård E. (red.), *Fru Kirstens børn: to kongebørns begravelser i Roskilde Domkirke*, København: Nationalmuseet, 217-245.
- Ott S. 2016. *Vom Leichentuch zum Totenhemd – Totenkleidung im Wandel der Zeit*, in: N. Lohrwater, I. Ericsson, N. Jung (Hrsg.), *Der letzte Weg – Tod und Bestattung in Mittelalter und Neuzeit*, Bamberg: Diözesanmuseum Bamberg, 33-38.
- Otyń, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/nowa%20sol%20oty.html> (accessed: 19.06.2018).
- Paluch A. 1984. *Świat roślin w tradycyjnych praktykach leczniczych wsi polskiej*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Paluch A. 1989. *„Zerwij ziele z dziewięciu miedz...”: ziołolecnictwo ludowe w Polsce w XIX i początku XX wieku*, Wrocław: Polskie Towarzystwo Ludoznawcze.
- Panagiotakopulu E., Buckland P. C., Wickler S. 2018. *Is there anybody in there? Entomological evidence from a boat burial at Øksnes in Vesterålen, northern Norway*, „PLoS One”, 13/7, e0200545.
- Pankiewicz A., Marcinkiewicz K. 2012. *Cmentarz przy kościele św. Piotra i Pawła we Wrocławiu*, in: A. Pankiewicz (red.), *Nowożytny cmentarz przy kościele św. Piotra i Pawła na Ostrowie Tumskim we Wrocławiu (lata 1621-1670) (= Wratislavia Antiqua, t. 17)*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii, 13-46.
- Paris H. S., Daunay M.-C., Pitrat M., Janick J. 2006. *First Known Image of Cucurbita in Europe, 1503-1508*, „Annals of Botany”, no. 98/1, 41-47.
- Pastoreau M. 2006. *Średniowieczna gra symboli (Une histoire symbolique du Moyen Âge occidental)*, przeł. H. Igalson-Tygielska, Warszawa: Oficyna Naukowa.
- Paszkievicz B. 2018. *Bulla papieża Benedykta XI*, in: J. Piekalski, K. Wachowski (red.), *Rytm rozwoju miasta na kulturowym pograniczu. Studium strefy placu Nowy Targ we Wrocławiu (= Wratislavia Antiqua, t. 23/2)*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii, 713-718.
- Pawelec M. 2010. *Kazania funeralne księdza Samuela Dambrowskiego. Z dziejów protestanckiego kaznodziejstwa XVII w.*, in: P. Klint (red.), *Kultura funeralna ziemi wschowskiej*, Wschowa: Stowarzyszenie Kultury Ziemi Wschowskiej, 53-72.

- Pawlak P. 1999. *Formy wykorzystania surowca drzewnego w obrządku pogrzebowym na wczesnośredniowiecznym cmentarzysku „szkieletowym” w Poznaniu-Śródce – przykłady i próby interpretacji*, „Przegląd Archeologiczny”, t. 47, 115-139.
- Pela W. 1997. *Krypta ostatnich książąt mazowieckich*, „Almanach Muzealny”, t. 1, 7-29.
- Pelc J. 2002. *Słowo i obraz. Na pograniczu literatury i sztuk plastycznych*, Kraków: Universitas.
- Petrycka A. 2003. *Umrzeć w wianku. Próba interpretacji nowożytnych pochówków z wiankami*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, t. 51/1, 17-25.
- Petsch J. 2006. *Význam pohřebního oděvu Markéty Františky Lobkowiczové pro výzkum památek oděvního umění*, „RegioM. Sborník regionálního muzea v Mikulově”, r. 2006, 105-113.
- Piekalski J. 1991. *Wrocław średniowieczny. Studium kompleksu osadniczego na Olbinie w VII-XIII w.*, Wrocław: Wydawnictwo Politechniki Wrocławskiej.
- Pień, *badania archeologiczne*, <https://www.facebook.com/pien.badianaarcheologiczne> (accessed: 19.09.2023).
- Pieszycze, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/dzierzoniow%20pieszyce.html> (accessed: 20.05.2018).
- Pilgrimage in Medieval Ireland, <https://pilgrimagemedievalireland.com/2016/04/07/the-worcester-pilgrim-burial/> (accessed: 12.12.2019).
- Pińska K., Dążkowska A. 2020. *Archeobotanika*, in: A. Dążkowska (red.), *Krypty grobowe kościoła pw. Św. Franciszka z Asyżu w Krakowie w świetle badań interdyscyplinarnych*, t. 2. *Antropologia – Archeobotanika – Mikrobiologia – Konserwacja*, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 80-131.
- Pińska K., Sady A., Dążkowska A. 2015. *Szczątki roślinne z wybranych stanowisk Polski i Litwy*, in: A. Dążkowska (red.), *Kultura funeralna elit Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku na terenie Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego. Próba analizy interdyscyplinarnej*, Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 267-320.
- Płonka-Syroka B. 2020. *Problemy etyczne w farmacji*, Wrocław: Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich.
- Pobiedna, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/luban%20pobiedna.html> (accessed: 15.06.2018).
- Polakowska M. 1986. *Leśne rośliny zielarskie*, Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne.
- Polcyn M., Gajda E. 2015. *Buried with sickles: early modern interments from Drawsko, Poland*, „Antiquity”, Vol. 89, 1373-1387.
- Polge A. 2022. *Un sarcophage vieux de 700 ans découvert sous Notre-Dame de Paris*, <https://www.tomsguide.fr/un-sarcophage-vieux-de-700-ans-decouvert-a-notre-dame-de-paris/> (accessed: 4.08.2022).
- Posiedzenie Komisji antropologicznej dnia 1 czerwca 1877. 1877. „Rozprawy i Sprawozdania z Posiedzeń Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii Umiejętności”, vol. 4.
- Prochowice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/legnica%20prochowice.html> (accessed: 15.06.2018).
- Prusice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/trzebnica%20prusice.html> (accessed: 20.05.2018).
- Przeczek-Zdrój, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/dzierzoniow%20przeczek.html> (accessed: 15.05.2018).
- Przysiężna-Pizarska M., Cieślak A. 2012. *Wstępne wyniki badań archeologicznych na cmentarzysku średniowiecznym w Byczynie, województwo opolskie*, „Badania Archeologiczne na Górnym Śląsku i Ziemiach Pogranicznych w Latach 2009-2010”, 50-55.
- Quattrocchi U. 2016. *CRC World Dictionary of Medicinal and Poisonous Plants: Common Names, Scientific Names, Eponyms, Synonyms, and Etymology*, Boca Raton-London-New York: CRC Press. Taylor & Francis Group.
- Rainer A. 2005a. *Die Erhaltungszustand von Mumien*, in: A. Rainer (Hrsg.), *Die Michaeler Gruft in Wien. Retten was zu retten ist*, Wien: Pfarre St. Michael, 152-154.
- Rainer A. 2005b. *Die Gräfte der Kirchenschiffe und Seitenkapellen*, in: A. Rainer (Hrsg.), *Die Michaeler Gruft in Wien. Retten was zu retten ist*, Wien: Pfarre St. Michael, 94-136.
- Rainer A. 2005c. *Geschichte der Michaeler Gruft*, in: A. Rainer (Hrsg.), *Die Michaeler Gruft in Wien. Retten was zu retten ist*, Wien: Pfarre St. Michael, 21-36.

- Rainer A. 2005d. *Sargmalereien*, in: A. Rainer (Hrsg.), *Die Michaeler Gruft in Wien. Retten, was zu retten ist*, Wien: Pfarre St. Michael, 77–81.
- Rainer A. 2010. *Die Wiener Michaelergruft*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Geschichte und Tradition der Mumifizierung in Europa. Beiträge zu einer Tagung im Museum für Sepulkralkultur*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof und Denkmal, 41–47.
- Raciborowice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/boleslawiec%20raciborowice.html> (accessed: 20.05.2018).
- Radziechów, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/zlotoryja%20radziechow.html> (accessed: 19.06.2018).
- Raszów, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/kamienna%20gora%20raszow.html> (accessed: 15.06.2018).
- Ravazzi C., Caudullo G. 2016. *Aesculus hippocastanum in Europe: distribution, habitat, usage and threats*, in: J. C. San-Miguel-Ayanz, D. de Rigo, G. Caudullo, G., T. Houston Durrant, A. Mauri (eds.), *European Atlas of Forest Tree Species*, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 60.
- Rawa-Szubert A., Hryszko H., Kehl J. 1981. *Konserwacja ubiorów pochodzących z sarkofagów książąt śląskich*, „Ochrona Zabytków”, t. 34, nr 1-2, 72-81.
- Reeves J., Adams M. 1993. *The Spitalfields Project*, Vol. 1. *The Archaeology – Across the Styx*, York: Council for British Archaeology.
- Rok B. 1995. *Człowiek wobec śmierci w kulturze staropolskiej*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Rosinski M. 2007. *Pflanzen in den Gräblen des Fürsten Wilhelm Heinrich von Nassau Saarbrücken und seines Sohnes Fürst Ludwig von Nassau Saarbrücken*, „Abhandlungen der Delatitia”, Bd. 33, 141-154.
- Rostafiński J. 2012. *Zielnik Czarodziejski to jest Zbiór przesądów o roślinach. Reprint wydania z 1893 r.*, Kraków: Grafika, Polska Akademia Umiejętności.
- Rotter L. 2015. *Ubiór czy kostium? Znaczenie i funkcja strojów zakonnych*, Kraków: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II. Wydawnictwo Naukowe.
- Rożek M. 2008. *Groby królewskie na Wawelu*, Kraków: Wydawnictwo Petrus.
- Ruas M.-P. 1992. *Matière, D'embaument dans la sepulture du Chateau de Laval: analyse des graines*, in: *A la rencontre d'Anne d'Alègre, dame de Laval (v. 1565-1619). Anne d'Alègre et son temps. Exploitation scientifique d'une découverte*, Laval: Société d'Archéologie et d'Histoire de la Mayenne, 87-91.
- Ruas M.-P., Mane P., Hallavant C., Lemoine M. 2018. *Citrus fruit in historical France: Written sources, iconographic and plant remains*, in: G. Fiorentino, V. Zech-Matterne (eds.), *AGRUMED: Archaeology and history of citrus fruit in the Mediterranean: Acclimatization, diversifications, uses*, Naples: Publications de Centre Jean Bérard, 157-184, <http://books.openedition.org/pcjb/2243> (accessed: 7.07.2020).
- Sady A. 2017. *Zaczęło się od ziarna. Historia roślin uprawnych*, Katowice: Muzeum Śląskie.
- Sanke M. 2012. *Die Gräber geistlicher Eliten Europas von der Spätantike bis zur Neuzeit: archäologische Studien zur materiellen Reflexion von Jenseitsvorstellungen und ihrem Wandel. Textband*, Bonn: Verlag Dr. Rudolf Habelt.
- Sawicki J. 2014a. *Bogato zdobione cynowe przedmioty z Wrocławia wyrazem przeobrażeń kulturowych w XIII wieku*, „Archaeologia Historica Polona”, t. 22, 215-237.
- Sawicki J. 2014b. *Średniowieczne świeckie odznaki w Polsce na tle europejskim (= Wratislavia Antiqua, t. 20)*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii.
- Sawicki J. 2015. *Kultura materialna w świetle znalezisk z grobów na cmentarzu Salwatora we Wrocławiu*, in: K. Wachowski (red.), *Cmentarz Salwatora. Pierwsza nekropola wrocławskich protestantów (= Wratislavia Antiqua, t. 21)*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii, 59-137.
- Schafberg R. 2006. *Der kleine Friedhof in Thaldorf, Einblicke in das neuzeitliche Totenbrauchtum des Mansfelder Landes*, „Archäologie in Sachsen-Anhalt. Neue Folge”, Bd. 4/1: 247-261.
- Scheven A. von. 2012. „Du wirst uns Unvergesslich sein...“. *Eine besondere Grablege im Land Brandenburg: Die Mumiengruft Illmersdorf*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Geschichte und Tradition der Mumifizierung in Europa*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 79-102.

- Schmidt B. 2008. *Totenkrone und Schale Zum neuzeitlichen Totenbrauch in Röbel*, *Archäologische Gesellschaft für Mecklenburg und Vorpommern e. V.*, „Archäologische Berichte aus Mecklenburg und Vorpommern“, Bd. 15, 223-229.
- Schotsmans E. M. J., Van de Vijver K., Wilson A. S., Castex D. 2015. *Interpreting lime burials. A discussion in light of lime burials at St. Rombout's cemetery in Mechelen, Belgium (10th-18th centuries)*, „Journal of Archaeological Science: Reports”, Vol. 3, 464-479.
- Schubert M. 2014. *Barocker Totenbrauch und die Überreste einer Kapelle Die Ausgrabungen auf dem Grünen Friedhof des Freiburger Doms*, „Ausgrabungen in Sachsen. Arbeits- und Forschungsberichte zur sächsischen Bodendenkmalpflege“, Beih. 27, 220-228.
- Schuchard J. 2007. *Bildliche Darstellungen von Kranz und Krone im Ledigenbegräbnis*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Totenhochzeit mit Kranz und Krone. Zur Symbolik im Brauchtum des Ledigenbegräbnisses*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 241-246.
- Segschneider E. H. 1976. *Totenkranz und Totenkrone im Ledigenbegräbnis*, Köln: Rheinland Verlag.
- Seib G. 1979. *Kranz und Krone im Ledigenbegräbnis. Beispiele aus Hessen und dem Harz*, in: H.-K. Böhlke (Hrsg.), *Wie die Alten den Tod gebildet. Wandlungen der Sepulkralkultur 1750-1850*, Mainz: Hase und Koehler, 113-119.
- Seib G. 2007. *Kranz und Krone für Kinder und Ledige in der Grabmalikonografie*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Totenhochzeit mit Kranz und Krone. Zur Symbolik im Brauchtum des Ledigenbegräbnisses*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 137-155.
- Sidén K. 2016. *Memorials and Expressions of Mourning: Portraits of Dead Children in Seventeenth-Century Sweden*, in: K. Barclay, K. Reynolds, C. Rawnsley (eds.), *Death, Emotion and Childhood in Premodern Europe*, London: Springer Nature, 129-149.
- Siemidrożyce, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/sroda%20siemidrozyce.html> (accessed: 7.06.2018).
- Sillasoo Ü. 2003. *Plant Depictions in Late Medieval Religious Art*, in: J. Laszlovszky, P. Szabó (eds.), *People and Nature in Historical Perspective*, Budapest: Central European University Department of Medieval Studies & Archaeologia, 377-385.
- Singer W. 1982. *Totenbrauchtum im Sechsamterland*, Arzberg: Ev.-Luth. Kirchenverwaltung.
- Słomczewska M. 2008. *Cmentarzysko w Ślaboszewie koło Mogilna z XIV-XVIII wieku w świetle badań archeologicznych w latach 1990-1993*, manuscript of master's thesis (unpublished), Archives of the Nicolaus Copernicus University in Toruń.
- Ślupice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/dzierzoniow%20slupice.html> (accessed: 15.05.2018).
- Sokolski J. 2000. *Słownik barokowej symboliki natury*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Sokolski J. (red.). 2014. *Pseudo-Albert Wielki: Księga sekretów o cnotach ziół, kamieni i zwierząt niektórych*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Atut.
- Sörries R. 2007a. *Einige grundsätzliche Anmerkungen zum Totenkronenbrauch*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Totenhochzeit mit Kranz und Krone. Zur Symbolik im Brauchtum des Ledigenbegräbnisses*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 247-252.
- Sörries R. 2007b. *Totenhochzeit und Totenkronen – Eine Einführung*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Totenhochzeit mit Kranz und Krone. Zur Symbolik im Brauchtum des Ledigenbegräbnisses*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 7-9.
- Sośnica, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/wroclaw%20sosnica.html> (accessed: 23.06.2018).
- Sperka J. 2012. *Dwór pierwszych Jagiellonów a tajniki średnio-wiecznej kuchni*, in: B. Możejko (red.), *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 62-69.
- Stankiewicz M. 2015. *Dziecięce płyty nagrobne na Śląsku od XVI do XVIII wieku*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Atut.
- Starowieyski M. 1987. *Eucharystia pierwszych chrześcijan: Ojcowie Kościoła nauczają o Eucharystii*, Kraków: Znak.
- Steege W. 2003. *Zum Wandel der Begräbnisform vom Frühmittelalter bis zum 17. Jahrhundert am Beispiel archäologischer Funde in Bad Windsheim*, in: A. Thurnwald (Hrsg.), *Trauer und Hoffnung: Sterbebräuche, Totengedenken und Auferste-*

- hungsglauben in evangelischen Gemeinden*, Bad Windsheim: Imhof, 11-39.
- Stojak G. 2020. *Dziedzictwo kulturowe w podziemiach bazyliki archikatedralnej w Przemyślu w świetle literatury i badań*, „Wiadomości Konserwatorskie”, nr 64, 117-130.
- Streinz L. 1966-1970. *Archäologische Untersuchungen in der und um die Kirche St. Laurenz in Wien-Simmering*, „Fundberichte aus Österreich”, Bd. 9, 211-222.
- Ströbl A. 2005. *Zur Kunsthistorischen Untersuchung der Särge im Schlabrendorffschen Gruftgewölbe des Doms zu Brandenburg a.d.H.*, „Historischer Verein Brandenburg (Havel)”, J. 14, 88-93.
- Ströbl A. 2014. *Entwicklung des Holzсарges von der Hochrenaissance bis zum Historismus im nördlichen und mitleren Deutschland* (= *Kasseler Studien zur Sepulkralkultur*, Bd. 20), Düsseldorf: Fachverlag des deutschen Bestattungsgewerbes.
- Ströbl A., Vick D. 2005. „... in die ewige Freude und Seeligkeit ...“ *Die Äbtissinnengruft unter der Barbarakapelle im Kloster Lüne*, *Denkmalpflege in Lüneburg*, J. 2005, 17-26.
- Ströbl A., Vick D. 2007. *Die Bestattungen in der Äbtissinnengruft im Kloster Lüne*, „Mitteilungen der Deutschen Gesellschaft für Archäologie des Mittelalters und der Neuzeit”, Bd. 18. M. Untermann, M. Jansen (Hrsg.), *Archäologie der frühen Neuzeit*, 45-55.
- Ströbl A., Vick D. 2008. *Die Einzelgruft des Friedrich Rehren auf dem Michaelisfriedhof in Lüneburg*, „Denkmalpflege in Lüneburg”, J. 2008, 75-78.
- Ströbl A., Vick D. 2009. *Hopfenbett und Hexenkraut. Oder: Wie christlich ist Aberglaube?*, „Ethnographisch-Archäologische Zeitschrift. Glaube – Aberglaube – Tod. Vom Umgang mit dem Tod von der Frühgeschichte bis zur Neuzeit”, Bd. 50, Vol. 1-2, 311-326.
- Ströbl A., Vick D. 2010. *Die Storch/Göldner- und die Gehlergruft auf dem Nikolaifriedhof in Görlitz*, „Denkmalpflege in Sachsen”, Bd. 1, 48-52.
- Ströbl A., Vick D. 2011. „Mag der Körper doch im Grabe ruhn, für die Seele gibt es keine Gruft“. *Neuzeitliches Bestattungsbrauchtum im Spiegel protestantischer Gruftanlagen*, „Mitteilungen der Deutschen Gesellschaft für Archäologie des Mittelalters und der Neuzeit”, Bd. 23. A. Diener, R. Röber, M. Untermann (Hrsg.), *Religiosität in Mittelalter und Neuzeit*, 97-104.
- Ströbl R. 2009. *Wolgast – Mirow – Schwerin: Die drei großen Herzogsgrüfte in Mecklenburg-Vorpommern*, „Ohlsdorf, Zeitschrift der Trauerkultur”, Bd. 107/ IV, 10-14.
- Ströbl R. 2011a. *Die Bestattungen in der Gruft der Herzöge von Mecklenburg-Strelitz in der Johanniterkirche zu Mirow*, „KulturERBE in Mecklenburg und Vorpommern”, Bd. 6, J. 2010, 147-154.
- Ströbl R. 2011b. *Schwerin – Mirow – Wolgast. Die drei großen Herzogsgrüfte in Mecklenburg-Vorpommern*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Geschichte und Tradition der Mumifizierung in Europa. Beiträge zu einer Tagung im Museum für Sepulkralkultur 2010*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof und Denkmal, 49-64.
- Ströbl R., Vick D., Ströbl A. 2014. *Unchristliche Beigaben aus christlichen Gräbern*, „Ohlsdorf, Zeitschrift der Trauerkultur”, Bd. 124/I, http://www.fof-ohlsdorf.de/titel/2014/124s04_unchristlich (accessed: 3.05.2018).
- Strupina*, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/trzebnica%20strupina.html> (accessed: 23.06.2018).
- Strzegom*, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/swidnica%20strzegom%20bazylika.html> (accessed: 7.06.2018).
- Sulkowska-Tuszyńska K. 2006. *Klasztor Norbertanek w Strzelnie (XII-XVI wiek). Sacrum i profanum*, Toruń: Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.
- Sulkowska-Tuszyńska K. 2007. *Kres na początku drogi. Pochówki dzieci na cmentarzu w Strzelnie (XII-XIX wiek)*, in: D. Karczewski (red.), *Z dziejów pogranicza kujawsko-wielkopolskiego. Zbiór studiów*, Strzelno: Polskie Towarzystwo Historyczne. Oddział w Inowrocławiu, 39-55.
- Sulkowska-Tuszyńska K. 2010. *Rzecz o życiu i śmierci na wzgórzu klasztornym w Strzelnie (XVI-XIX wiek)*, in: A. Radziwiński, D. Karczewski, Z. Zyglewski (red.), *Sanctimoniales, zakony żeńskie w Polsce i Europie Środkowej: (do przełomu XVIII i XIX wieku)*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 412-422.

- Sulkowska-Tuszyńska K. 2011. *Tajemnice kościoła św. Jakuba (III)*, „Głos Uczelni”, nr 1, <http://glos.umk.pl/2011/01/tajemnice/> (accessed: 9.08.2015).
- Sulkowska-Tuszyńska K. 2022. *Kościół św. Jakuba w Toruniu. Historia w ziemi zapisana*, Toruń: Towarzystwo Miłośników Torunia.
- Sulkowska-Tuszyńska K., Górzyńska A. 2010. *Dawne cmentarze nowomiejskie w świetle badań archeologicznych*, in: K. Mikulski (red.), *Cmentarz św. Jakuba i inne chrześcijańskie cmentarze nowomiejskie*, Toruń: Towarzystwo Miłośników Torunia–Wydawnictwo Adam Marszałek, 39–46.
- Szczepanowicz B. 2013. *Rośliny biblijne: Ziemia Święta*, Kraków: Petrus.
- Szczurowski J., Konczewski P., Konczewska M., Kwiatkowska B., Pokutta D. 2020. *Cmentarz ewangelicki przy zanikłej wsi Tormersdorf [Protestant cemetery at the abandoned village of Tormersdorf]*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Przyrodniczego.
- Szklary, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/lubin%20szklary.html> (accessed: 15.06.2018).
- Szttych D. 2016. *Zastosowanie środków leczniczych pochodzenia zwierzęcego w medycynie ludowej*, „Życie Weterynaryjne”, R. 88, nr 2, 126–132.
- Szymborski W. 2016. *Zdrowa żywność?: uwagi o leczniczej diecie dominikanów w epoce nowożytnej, przykład klasztoru warszawskiego*, in: P. Jędrzejewski, P. Magiera, K. Skrzężyna, G. Szuster (red.), *Wiktuały, kuchnia, kultura jedzenia w perspektywie historycznej*, Kraków: Wydawnictwo Avalon, 80–93.
- Szykar A., „*Za róże do smażenia, wiśnie i maliny...*”, czyli smaki, smaczki i inne osobliwości kuchni klasztornej w konwentach żeńskich w XVII i XVIII wieku, in: B. Możejko (red.), *Historia naturalna jedzenia. Między antykiem a XIX wiekiem*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 265–278.
- Środa Śląska, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/sroda%20andrzej.html> (accessed: 7.06.2018).
- Świecie, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/luban%20swiecie.html> (accessed: 15.06.2018).
- Święta-Musznicka J., Sulkowska-Tuszyńska K., Latałowa M. 2021. *Ethnobotanical and faunistic aspects in the archaeological interpretation of the 17th and 18th century coffin burials in the Basilica of the Holy Trinity in Strzelno (Kuyavia, Poland)*, „Archaeologia Historica Polona”, vol. 29, 197–218.
- Tagesson G. 2015. *The Human Body as Material Culture – Linköping Cathedral Churchyard in the Early Modern Period*, in: S. Tarlow (ed.), *The Archaeology of Death in Post-medieval Europe*, Berlin: De Gruyter Open, 19–38.
- Tarlow S. 2010. *Ritual, Belief and the Dead in Early Modern Britain and Ireland*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Thompson V. 2012. *Dying and Death in Later Anglo-Saxon England*, Woodbridge: Boydell & Brewer.
- Toaibia M. 2015. *Antimicrobial activity of the essential oil of Myrtus Communis L berries growing wild in Algeria*, „Journal of Fundamental and Applied Sciences”, Vol. 7, 150.
- Tranberg A. 2015. *Burial Customs in the Northern Ostrobothnian Region (Finland) from the Late Medieval Period to the 20th Century. Plant Remains in Graves*, in: S. Tarlow (ed.), *The Archaeology of Death in Post-medieval Europe*, Berlin: De Gruyter Open, 189–203.
- Trawicka E. 2010. *Kultura funeralna nowożytnego Gdańska w świetle wykopalisk archeologicznych. Katalog wystawy*, Gdańsk: Muzeum Archeologiczne w Gdańsku.
- Twardogóra, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/olesnica%20twardogora%20ewangelicki.html> (accessed: 13.06.2018).
- Uciechów, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/dzierzoniow%20uciechow.html> (accessed: 15.05.2018).
- Ujazd Górny, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/sroda%20ujazd%20gorny.html> (accessed: 7.06.2018).
- Ullermann M. 2005. *Ausstattung und Kleidung von Toten in der Michaeler Gruft*, in: A. Rainer (Hrsg.), *Die Michaeler Gruft in Wien. Retten was zu retten ist*, Wien: Pfarre St. Michael, 64–73.
- Ungerath O. 2003. *Gemeindefriedhof. Bestattungen und Siedlungsbefunde im Zentrum vom Prenzlau, Landkreis Uckermark*, „Archäologie in Berlin und Brandenburg“, J. 2002, 128–132.
- Ungerath O. n.d. *Siedlungsbefunde und Bestattungen im Zentrum von Prenzlau, Kreis Uckermark*, <http://www.ungerath.com/Archaeologie/Prenzlau.html> (accessed: 9.07.2020).

- Uth Kirke. Bjerre Herred 2010. *Danmarks Kirken. Vejle*, vol. XVII/12, København: Nationalmuseet, 1029-1086, <http://docplayer.dk/9722865-Uth-kirke-bjerre-herred.html> (accessed: 13.04.2020).
- Veeckmann J. 1997. *Post-medieval mortuary practices in Antwerp (Belgium)*, in: G. De Boe, F. Verhaeghe (eds.), *Death and burial in medieval Europe. Papers from the "Medieval Europe Brugge 1997". Conference*, Zellik: Instituut voor het archeologisch patrimonium, 71-75.
- Vermeeren C., Haaster H. van. 2002. *The embalming of the ancestors of the Dutch royal family*, "Vegetation History and Archaeobotany", Vol. 11, 121-126.
- Wachowski K. 2013. *Emblemata mediaevalia profana. Przykład Polski*, Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Wachowski K. 2015. *Nowa epoka – nowe zwyczaje. Protestantcki obrządek pogrzebowy na Śląsku*, in: K. Wachowski (red.), *Cmentarz Salwatora. Pierwsza nekropola wrocławskich protestantów (= Wratislavia Antiqua, t. 21)*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii, 229-242.
- Wajda-Adamczykowa L. 1989. *Nazwy roślin leczniczych*, in: B. Kuźnicka (red.), *Historia leków naturalnych*, t. II. *Natura i kultura – współzależność w dziejach lekoznawstwa*, Warszawa: Wydawnictwo Instytutu Historii Nauki, Oświaty i Techniki, 68-82.
- Waldron T. 1987. *The relative survival of the human skeleton: implications for palaeopathology*, in: A. Boddington, A. N. Garland, R. C. Janaway (eds.), *Death, Decay, and Reconstruction: Approaches to Archaeology and Forensic Science*, Manchester: Manchester University Press, 55-64.
- Walęciuk-Dejneka B. 2010. *Chleb w folklorze polskim – w poszukiwaniu znaczeń*, Siedlce: Wydawnictwo Akademii Podlaskiej.
- Wałbrzych, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/walbrzych%20aniolow.html> (accessed: 23.06.2018).
- Waniakowa J. 2012. *Polskie gwarowe nazwy dziko rosnących roślin zielnych na tle słowiańskim. Zagadnienia ogólne*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Wawrzyniuk J. 2004. *Symbolika jajka w grobie dziecka w okresie wczesnośredniowiecznym*, in: W. Dzieduszycki, J. Wrzeński (red.), *Dusza maluczka, a strata ogromna. Funeralia Lednickie. Spotkanie 6*, Poznań: Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich, 143-154.
- Weiß P. 1994. *Eine kleine Geschichte des Sarges*, in: W. Neumann (Hrsg.), *Vom Totenbaum zum Designersarg. Zur Kulturgeschichte des Sarges von der Antike bis zur Gegenwart*, Kassel: Arbeitsgemeinschaft Friedhof u. Denkmal, 10-22.
- Widmann M. 1987. *De coronis: zum Bedeutungswandel und zur Bedeutungsvielfalt eines Zeichens im religiösen und säkularen Volksleben*, Frankfurt am Main–Bern–New York: Peter Lang.
- Wiethold J. 1995. *Ein Blick auf den Speisezettel Lüneburger Patrizierfamilien im 16. und 17. Jahrhundert: Archäobotanische Untersuchungen in Lüneburg*, „Mitteilungen des Arbeitskreises Lüneburger Altstadt e.V.“, no. 11, 65-74.
- Wiethold J. 2005. *...auf Hopfen gebettet. Botanische Analysen zu den Bestattungen in der Äbtissinnengruft unter der Barbarakapelle im Kloster Lüne*, „Denkmalpflege in Lüneburg“, J. 2015. *10 Jahre Lüneburger Stadtarchäologie e.V.*, 27-33.
- Williams G. L. 2016. *Grafitueel*, in: G. L. Williams (ed.), *Memento Mori. Een archeologische opgraving rondom de St. Plechelmuskerk, Oldenzaal*, Amersfoort: ADC ArchoProjecten, 171-200.
- Wińsko, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/wolow%20winsko.html> (accessed: 23.06.2018).
- Witkowska A. 2018. *Rośliny w nowożytnych wiankach i koronach pogrzebowych*, „Śląskie Sprawozdania Archeologiczne“, t. 60(2), 285-303.
- Witowice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/strzelin%20witowice.html> (accessed: 7.06.2018).
- Wittkopp B. 2002. *Frühneuzeitliches Totenbrauchtum im Spiegel der Gruft der Parochialkirche*, „Mitteilungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte“, Bd. 23, 61-74.
- Wittkopp B. 2005. *Archäologisch-volkskundliche Untersuchungen zum Bestattungsbrauchtum. Zur Ausstattung der Särge und Kleidung der Toten*, „Historischer Verein Brandenburg (Havel)“, J. 14, 94-100.
- Wittkopp B. 2009. *Der Dominikanerfriedhof in Strausberg. Sonderbestattungen, Sichel und ihre Interpretation*, „Ethnogra-

- phisch-Archäologische Zeitschrift (EAZ) Glaube – Aberglaube – Tod. Vom Umgang mit dem Tod von der Frühgeschichte bis zur Neuzeit“, Bd. 50, no. 1-2, 179-195.
- Wittkopp B. 2015. *Kindergräber der frühen Neuzeit in Berlin und Brandenburg*, „Acta Praehistorica et Archaeologica“, Bd. 47, 55-68.
- Wojcieszak M. 2007. *Protestanckie cmentarzysko przy kościele Marii Magdaleny we Wrocławiu*, „Śląskie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 49, 321-344.
- Wojcieszak M. 2010a. *Dawny protestancki cmentarz przy kościele pod wezwaniem św. Marii Magdaleny we Wrocławiu*, in: B. Czechowicz (red.), *Śródmiejska katedra. Kościół św. Marii Magdaleny w dziejach i kulturze Wrocławia*, Wrocław: Oficyna Wydawnicza Atut, 151-171.
- Wojcieszak M. 2010b. *Nekropole wrocławskiej katedry p.w. św. Jana Chrzciciela. Nowożytny cmentarz na Zatumiu*, in: K. Wachowski (red.), *Średniowieczne i nowożytne nekropole Wrocławia (= Wratislavia Antiqua, t. 12)*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii, 11-51.
- Wojcieszak M. 2012. *Nekropole średniowiecznego i wczesnonowożytnego Wrocławia (= Wratislavia Antiqua, t. 15)*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii.
- Wojcieszak M. 2015. *Obrządek pogrzebowy na cmentarzu Salvatora we Wrocławiu w świetle badań archeologicznych*, in: K. Wachowski (red.), *Cmentarz Salvatora. Pierwsza nekropolia wrocławskich protestantów (= Wratislavia Antiqua, t. 21)*, Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Instytut Archeologii, 19-58.
- Wrocław-Leśnica, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/wroclaw%20lesnica.html> (accessed: 23.06.2018).
- Zachowice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/wroclaw%20zachowice.html> (accessed: 19.06.2018).
- Zasławska D. N. 2002. *Rosa mutabilis: obraz i znaczenie róży w malarstwie martwych natur kwiatowych krajów północnych w XVII i XVIII w.*, in: S. Dudzik, T. J. Żuchowski (red.), *Spór o genezę martwej natury*, Toruń: Uniwersytet Mikołaja Kopernika, 149-182.
- Zemanek A. 2012. *Wybrane rośliny średniowiecznego Krakowa w polskich zielnikach renesansu*, in: A. Bieniek (red.), *Rośliny w życiu codziennym mieszkańców średniowiecznego Krakowa*, Kraków: Instytut Botaniki im. W. Szafera, Polska Akademia Nauk, 211-242.
- Zemanek A. (red.). 2000. *Józef Rostański: botanik i humanista*, Kraków: Polska Akademia Umiejętności.
- Zemanek A., Zemanek B., Klepacki P., Madeja J. 2009. *The poppy (Papaver) in Polish botanical literature and culture*, in: J. P. Morel, A. M. Mercuri (eds.), *Plants and Culture: seeds of the cultural heritage of Europe*, Bari: Edipuglia, 217-226.
- Zieliński J. 2005. *Symbolika roślin na cmentarzach*, in: M. Opęchowski, A. Łazowski (red.), *Nekropolie–kirkuty– cmentarze*, t. 2, Szczecin: Stowarzyszenie Czas Przestrzeń Tożsamość, 39-41.
- Ziomba A. 2005. *Iluzja a realizm. Gra z widzem w sztuce hollenderskiej 1580-1660*, Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego.
- Zoll-Adamikowa H. 1966. *Wczesnośredniowieczne cmentarzyska szkieletowe Małopolski, cz. 1. Źródła*, Wrocław-Warszawa-Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Zöllner R. 1974. *Stein- und Metallsärge schleswig-holsteinischer Adliger in der St. Jürgen-Kirche zu Gettorf*, „Nordelbingen. Beiträge zur Kunst- und Kulturgeschichte“, Bd. 43, 180-215.
- Źródła, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/sroda%20zrodla.html> (accessed: 7.06.2018).
- Żabin, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/gora%20zabin.html> (accessed: 15.05.2018).
- Żeleźnik, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/strzelin%20zeleznik.html> (accessed: 7.06.2018).
- Żelowice, <http://www.dokumentyslaska.pl/epitafia/miejscowosci/strzelin%20zelowice.html> (accessed: 7.06.2018).
- Żołędź-Strzelczyk D., *„Jak karmić dzieci w dzieciństwie” – żywienie niemowląt i małych dzieci w XVI–XIX wieku*, in: B. Możejko (red.), *Historia naturalna jedzenia. Między antyką a XIX wiekiem*, Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, 203-211.

ICONOGRAPHIC SOURCES

- Anonymous, after 1285. *Grabstein des Grafen Otto III. und Otto V. von Orlamuende*, Himmelkron, https://en.wikipedia.org/wiki/Otto_III,_Count_of_Weimar-Orlam%C3%BCnde#/media/File:Epiorlamuende2.JPG (accessed: 20.03.2019).
- Anonymous, XIV c. *Tomb Relief*, Saint Louis Art Museum, <https://www.slam.org/collection/objects/33581/> (accessed: 20.03.2018).
- Anonymous, 1365/1369. *Saint Louis (Missouri, USA)*, *Art Museum, aus Steinbach (Michelstadt), Einhards-Basilika*, Deutsche Inschriften Online 63, Odenwaldkreis, no. 22, <http://www.inschriften.net/odenwaldkreis/inschrift/nr/di063-0022.html#content> (accessed: 20.03.2018).
- Anonymous, early XV c. *Tumba Georgs, Markgraf von Meißen und Landgraf von Thüringen*, Naumburg/Salle, Deutsche Digitale Bibliothek, <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/item/LK5CWCHYST4VXF5CSBW56QSDGZO6PTXQ> (accessed: 7.06.2019).
- Anonymous, 1574-1599. *Dirk van Bronkhorst on deathbed during the siege of Leiden or Portrait of Willem I (1533-84), called William the Silent, on his deathbed*, https://www.europeana.eu/pl/item/90402/SK_A_4170 (accessed: 20.01.2020).
- Anonymous, 1582. *Anna (Enge) von Rolshausen*, Salzböden, Hessisches Landesamt für geschichtliche Landeskunde, <https://www.lagis-hessen.de/de/subjects/idrec/sn/gdm/id/961> (accessed: 19.03.2018).
- Anonymous, 1585. *Maria (Merge) von Rolshausen 1585*, Salzböden, Hessisches Landesamt für geschichtliche Landeskunde, <https://www.lagis-hessen.de/de/subjects/idrec/sn/gdm/id/962> (accessed: 20.03.2018).
- Anonymous, 1587. *Agnes Meisenbug*, Großseelheim, Hessisches Landesamt für geschichtliche Landeskunde, <https://www.lagis-hessen.de/de/subjects/idrec/sn/gdm/id/1624> (accessed: 19.03.2018).
- Anonymous, 1597. *Anna von Schwalbach*, Alten-Buseck, Hessisches Landesamt für geschichtliche Landeskunde, <https://www.lagis-hessen.de/de/subjects/idrec/sn/gdm/id/841> (accessed: 19.03.2018).
- Anonymous, c. 1618. *Ölgemälde von Herzog Philipp II. von Pommern-Stettin auf dem Totenbett*, Szczecin, <https://de.m.wikipedia.org/wiki/Datei:PhilippII.Totenbett.1618.JPG> (accessed: 20.03.2019).
- Anonymous, 1620. *Portrait of Duke Francis I of Pomerania on catafalque*, Szczecin, https://pl.wikipedia.org/wiki/Franciszek_szczeci%C5%84ski#/media/Plik:Franciszek_I_na_marach.jpg (accessed: 20.03.2019).
- Anonymous, 1621. *The Children of Jacobus Pieterszoon Coste-rus and Cornelia Jans Coenraadsdochter*, Dordrecht, <https://www.pubhist.com/w10592> (accessed: 13.05.2018).
- Anonymous, 1624. *Portrait of a Dead Child*, English School, Denver, Berger Collection, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6436335> (accessed: 14.12.2018).
- Anonymous, 1628-1635. *Drei Kinder des Pfarrers Otto Henckel*, Michelbach, Hessisches Landesamt für geschichtliche Landeskunde, <https://www.lagis-hessen.de/de/subjects/idrec/sn/gdm/id/1641> (accessed: 12.10.2018).
- Anonymous, 1652. *Totenbildnis des Prinzen Johann Philipp von Sachsen-Zeitz (1651-1652)*, Dresden/Zeitz, <https://st.museum-digital.de/index.php?t=objekt&oges=944&cacheLoaded=true> (accessed: 13.12.2018).
- Anonymous, 1653. *Totenbildnis des Prinzen Moritz von Sachsen-Zeitz (1652-1653)*, Dresden/Zeitz, <https://st.museum-digital.de/index.php?t=objekt&oges=945&cacheLoaded=true> (accessed: 13.12.2018).
- Anonymous, 1661. *Posthumous portrait of the son of the Grand Chancellor of Lithuania Christopher Sigismund Pac and Clara de Mailly-Laskaris*, Kaunas, Pažaislis monastery/National Museum in Warsaw, <https://cyfrowe.mnw.art.pl/pl/katalog/509097> (accessed: 10.10.2020).
- Anonymous, 1662. *Porträtt, Wilhelm av Sachsen-Weimar*, Weimar/Skokloster, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Portr%C3%A4tt,_Wilhelm_av_Sachsen-Weimar_-_Skoklosters_slott_-_56416.tif (accessed: 20.03.2020).
- Anonymous, c. 1670-1700. *Posmrtný portrét K. Horvath-Stanishovej, rod. Kíssovej*, https://www.europeana.eu/en/item/2063610/O_4842 (accessed: 20.01.2020).

- Anonymous, 1675-1700. *A child of the Honigh family on his deathbed*, Den Haag, https://classic.europeana.eu/portal/pl/record/2021672/resource_document_mauritshuis_603.html?q=deathbed#dcId=1595599415557&p=5 (accessed: 20.01.2020).
- Anonymous, 1678. *Posmrtný portrét B. Horvatha-Stansitha*, https://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.O_4841 (accessed: 20.01.2020).
- Anonymous, 1698. *Maria Dorothea Sophia von Oettingen*, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=493139471> (accessed: 18.11.2023).
- Anonymous, 1701-1800. *Pater Marchant op sterfbed*, Sint-Truiden, https://classic.europeana.eu/portal/pl/record/2023005/71053A51_preref_4530.html?q=op+zijn+sterfbed (accessed: 13.01.2020).
- Anonymous, 1710. *Totenbildnis Prinz Friedrich August von Sachsen-Zeitz*, Zeitz, <https://st.museum-digital.de/index.php?t=objekt&oges=88649&cachesLoaded=true> (accessed: 13.12.2018).
- Anonymous, 1714. *Angelica Schimmelpfeng*, Wölfershausen, <https://tiny.pl/wfv5k> (accessed: 22.03.2019).
- Bergh van den M. 1658. *Young boy on his deathbed*, Antwerpen, <https://barokinvlaanderen.vlaamsekunstcollectie.be/en/artwork/young-boy-his-deathbed> (accessed: 20.03.2019).
- Book of Hours*. 1445. Lille (?), <http://ica.themorgan.org/manuscript/page/7/76826> (accessed: 18.05.2019).
- Book of Hours*. c. 1485-1490. Paris, <http://ica.themorgan.org/manuscript/page/30/77118> (accessed: 13.07.2020).
- Brand C. W. (?). 1750. *Posthumous Portrait of Catharina Margaritha Forgách de Ghymes, Claritian Nun in Trnava († 25. 8. 1750)*, <https://mnk.pl/photo-galleries/treasures-of-the-baroque> (accessed: 20.01.2020).
- Dürr E. C. 1664. *Anna Maria Landsberger op haar doodsbed*, Dresden, <https://www.rijksmuseum.nl/nl/collectie/RP-P-1914-2718> (accessed: 20.01.2020).
- Dwight J. 1674. *Lydia Dwight Resurrected*, <https://collections.vam.ac.uk/item/O8070/lydia-dwight-resurrected-figure-dwight-john/> (accessed: 17.07.2020).
- Glöckler E. 1668. *Herzogin Magdalene Sybille von Sachsen-Altenburg im Sarg*, <http://www.museen.thueringen.de/Objekt/DE-MUS-865812/lido/dc00001898> (accessed: 20.03.2020).
- Glöckner A. 1672. *Totenbildnis Herzog Friedrich Wilhelm III. von Sachsen-Altenburg*, Altenburg/Zeitz, <https://st.museum-digital.de/index.php?t=objekt&oges=88658&cachesLoaded=true> (accessed: 13.12.2018).
- Helst B. van der. c. 1645. *Kind auf dem Sterbebett*, Gouda, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Helst_Kind_auf_dem_Sterbebett.jpg (accessed: 20.01.2020).
- Kilian L. 1603. *Deathbed of Georg Friedrich*, Cambridge, <https://classic.europeana.eu/portal/pl/record/2022304/C40F31CA4B091ADB28FB5DE094A319D948320F87.html?q=deathbed#dcId=1595599415557&p=11> (accessed: 20.01.2020).
- Kriehuber J. 1840. *Erzherzogin Anna, Schwester des Kaisers Franz Josef auf dem Totenbett*, Wien, <https://classic.europeana.eu/portal/pl/record/15508/34852.html?q=totenbett#dcId=1596184913022&p=23> (accessed: 13.01.2020).
- Neiman J. 1662. *Carl Gustafson Horn som avliden*, <https://digitaltmuseum.se/011023479763/tavla> (accessed: 13.12.2018).
- Rotelband J. 1712. *Alle de wercken van den Heere Jacob Cats*, Amsterdam, <https://digitalcollections.nypl.org/items/510d47e1-2f49-a3d9-e040-e00a18064a99> (accessed: 17.07.2020).
- Sadeler E. 1618. *Albrecht Jan Smiřický auf dem Totenbett*, https://de.wikipedia.org/wiki/Albrecht_Jan_Smi%C5%99ick%C3%BD_von_Smi%C5%99ice#/media/Datei:Aegidius_Sadeler_-_Albrecht_Jan_Smi%C5%99ick%C3%BD_on_deathbed.jpg (accessed: 20.03.2019).
- Schäffer Ch. 1666. *Totenbildnis des Prinzen Johann Georg von Sachsen-Zeitz (1665-1666)*, Zeitz, <https://st.museum-digital.de/index.php?t=objekt&oges=955&cachesLoaded=true> (accessed: 13.12.2018).
- Schäffer Ch. 1672. *Totenbildnis der Prinzessin Magdalena Sybilla von Sachsen-Zeitz (1672-1672)*, Zeitz, <https://st.museum-digital.de/index.php?t=objekt&oges=949&cachesLoaded=true> (accessed: 13.12.2018).

- Schäffer Ch. 1675. *Totenbildnis der Herzogin Dorothea Maria von Sachsen-Weitz (1641-1675)*, Weitz, <https://st.museum-digital.de/index.php?t=objekt&oges=950&cacheLoaded=true> (accessed: 13.12.2018).
- Smesmann A. 1592. *Totenbildnis des Pfalzgrafen Johann Casimir* [reproduction from: A. Smesmann 1592, *Exequiae Casimirianae. Beschreibung des tödtlichen Abgangs und Begrebnus... Casimiri, Pfaltzgraffen bey Rhein... Christlichster gedechtnuß*], Heidelberg, https://www.europeana.eu/item/2048419/item_QZXMPQFAFLTT2AUM4CFYOQRA67MYMNZ (accessed: 19.11.2019).
- Stomme J. J. de. 1654. *Portrait of a dead child wearing a mourning wreath around its head*, Groningen, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=30934749> (accessed: 20.01.2020).
- The Hours of Catherine of Cleves*. ok. 1440. Utrecht, <https://www.themorgan.org/collection/hours-of-catherine-of-cleves/118> (accessed: 20.03.2019).
- Ulrich H., Hochheimer P. 1605. *Bildnis des Herzogs Johann II. von Sachsen-Weimar auf dem Totenbett*, Weimar/Nürnberg, https://classic.europeana.eu/portal/pl/record/2048077/Athena_Plus_ProvidedCHO_Germanisches_Nationalmuseum_N_rnberg___Digitaler_Portr_tindex_obj_33700823.html?q=totenbett#dcId=1596184913022&p=42 (accessed: 20.01.2020).
- Ulrich H., Hochheimer P. 1605. *Bildnis des Herzogs Johann II. von Sachsen-Weimar auf dem Totenbett*, Nürnberg, Germanisches Nationalmuseum, Graphische Sammlung, <https://www.portraitindex.de/documents/obj/33700823> (accessed: 18.11.2023).
- Ulrich H. 1601/1602. *Bildnis des Friedrich Wilhelm I. von Sachsen-Weimar-Altenburg*, Kunstsammlungen der Veste Coburg, Deutsche Digitale Bibliothek, https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/item/Y_OUJSXLPD2XTE3MHLXQIJ-WXNI4IMHLL4 (accessed: 18.11.2023).
- PRINTED SOURCES
- Berwiński R. W. 1854. *Studia o literaturze ludowej ze stanowiska historycznej i naukowej krytyki*, vol. I, Poznań: nakł. autora, <https://polona.pl/item/studia-o-literaturze-ludowej-ze-stanowiska-historycznej-i-naukowej-krytyki-t-1,MTEwMDQxODM/156/#index> (accessed: 20.05.2020).
- Bourdon J. C. 1727. *Epitaphia in Ecclesia Metropolitana Moguntina anno 1727*, Mainz, <http://www.inschriften.net/mainz/inschrift/nr/dio001-sn1-0034.html> (accessed: 15.07.2018).
- Corvinus G. S. 1715. *Nutzbares, galantes und curiöses Frauenzimmer-Lexicon: worinnen nicht nur der Frauenzimmer geistlich- und weltliche Orden ..., sondern auch ein vollkommenes ... Koch-, Törtel- und Gebackens-Buch ... zu finden*, Leipzig: Gleditsch, https://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10401131_00213.html (accessed: 12.10.2018).
- Falimirz S. 1534. *O ziołach i o mocy ich*, Kraków: F. Ungler, <https://www.dbc.wroc.pl/dlibra/doccontent?id=2228> (accessed: 13.01.2020).
- Feuille D. de la. 1691. *Devises et emblemes*, Amsterdam, https://emblems.hum.uu.nl/f1691375_compare_frame.html?position= (accessed: 17.07.2020).
- Feuille D. de la. 1697. *Devises et emblemes. Anciennes u. Modernes tirées des plus celebres Auteurs*, Wolfenbüttel, <https://emblems.hum.uu.nl/f1691422.html> (accessed: 20.10.2020).
- Kluk K. 1805. *Dykcyonarz roślinny, w którym podług układu Linneusza są opisane rośliny nie tylko krajowe dzikie, pożyteczne, albo szkodliwe [...] i cudzoziemskie [...], albo z których mamy lekarstwa, korzenie, farby, [...] albo które jakowa nadzwyczajność w sobie maia [...] z poprzedzającym wykładem słów botanicznych, i kilkokrotnym na końcu rejestrem*. vol. I, Warszawa: Drukarnia XX. Pijarów, <https://kpbc.umk.pl/publication/2504> (accessed: 13.01.2020).
- Krünitz J. G. 1776. *Ökonomische Enzyklopädie oder Allgemeines System der Staats-, Stadt-, Haus- und Landwirtschaft*, Bd. 8, Berlin: bei Joachim Pauli, 630-632, <http://www.kruenitz1.uni-trier.de/> (accessed: 15.07.2018).
- Marcin z Urzędowa. 1595. *Herbarz polski, to iest o przyrodzeniu zioł y drzew rozmaitych [...] księgi dwoie doctora Marcina Wrzędowa [...]*, Kraków: w Drukarni Łazarzowej, <https://polona.pl/item/herbarz-polski-to-iest-o-przyrodzeniu-zioł-y-drzew-rozmaitych-ksiegi-dwoie-doctora,MzM1NDA4NQ/> (accessed: 17.07.2020).
- Siennik M. 1568. *Herbarz to iest Zioł tutecznych, postronnych, y Zamorskich opisanie: co za moc maia, a iako ich używać, tak*

ku przestrzeżeniu zdrowia ludzkiego, iako ku wzdrowieniu rozmaitych chorob: Teraz nowo, wedle Herbarzow dzisieyszego wieku, y innych zacnych Medykow, poprawiony. Przydano Alexego Pedemontana Księgi ośmiory, o tajemnych a skrytych Lekarstwiech. Przy czym dosyć misternych a trafnych rzeczy y doświadczonych mieć będziesz. Co się w tych Księgach więcej opisuie, zarazem po Epistole znaydziesz: a gdyć czego szukać potrzeba, Regestra dostateczne na końcu snadnieć pokażą. W Krakowie, w Drukarni Mikołaja Szarffenberga. Roku Pańskiego 1568, Kraków: w Drukarni Mikołaja Szarffenberga, <https://fbc.pionier.net.pl/details/oai:mbc.malopolska.pl:83113> (accessed: 9.07.2020).

Syreniusz S. 1613. *Zielnik Herbarzem z ięzyka Łacinskiego zowią To iest Opisanie własne imion, kształtu, przyrodzenia, skutkow, y mocy Zioł wszelakich Drzew Krzewin y korzenia ich, Kwiatu, Owocow, Sokow Miasg, Zywic y korzenia do potraw zaprawowania Takze Trunkow, Syropow, Wodek Lekiarzow, Konfektow [...] pilnie zebrane a porządnie zapisane przez D. Simona Syrenniusa*, Kraków: w Drukarni Bazylego Skalskiego, <https://pbc.gda.pl/dlibra/publication/4414/edition/8955/content> (accessed: 9.07.2020).

Zieleniewski M. 1845. *O przesądach lekarskich ludu naszego*, Kraków: w Drukarni Stanisława Gieszkowskiego, <https://www.wbc.poznan.pl/dlibra/publication/57599/edition/73558/content> (accessed: 19.05.2019).